West-Indische Begrotingen

1921

besproken door
Struycken de
Roysancourt
W I G 1921 3e j
p 443-445

Overdruk uit het Koloniaal Tijdschrift no. 4, 10e Jaargang.

West-Indische begrootingen.

„No loekoe soso pe joe fadón,
loekoe toe pe joe naki foetoe".
(Surinaamsch spreekwoord.) [1])

I.

Ter inleiding van dit artikel eenige stellingen; de daarop te volgen uitwerking van die theses zal vanzelf doen zien in welke richting zich de gedachten hebben bewogen en welke gevolgtrekkingen werden aanvaard.

A. De door het gebruik gedurende lange jaren geijkte inrichting van de West-Indische begrootingen — de *vorm* namelijk, waarin deze verordenings- of wetsontwerpen aan de beoordeeling van de vertegenwoordigende Colleges in de Koloniën [2]) en in het Moederland (en daardoor mede aan die van het publiek) worden onderworpen — is niet bevorderlijk voor het verkrijgen van een duidelijk omlijnd inzicht omtrent de werkelijke budgetverhoudingen.

B. De juiste *beteekenis* — zoowel voor het heden, als ten aanzien van de toekomst — van den op die begrootingen van oudsher voorkomenden ontvangpost „Bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling van de koloniale geldmiddelen" — *het subsidie* [3]) — komt, als gevolg van het onder *A* hiervoren gestelde, niet op voldoende wijze tot haar recht.

C. Geen correctieven worden gevonden in de *wijze van*

---

[1]) Vertaling: „Zie niet slechts (naar de plaats) waar ge gevallen zijt, zie ook (naar de plekken) waar ge gestruikeld zijt". De zin van het spreekwoord is: „Laat niet het uiteindelijke feit uwe geheele belangstelling hebben, heb mede oog voor hetgeen daarmede verband houdt".

[2]) Eigenlijk is de Koloniale Raad van Curaçao geen „vertegenwoordigend" College. In het Curaçaosche R. R. ontbreekt eene bepaling, gelijk die van art. 92 Surinaamsch R. R. („De Koloniale Staten maken het vertegenwoordigend lichaam der kolonie uit".)

[3]) Aan de kolonie Curaçao behoefden in de jaren 1883/1894 geen subsidiën uit 's Rijksmiddelen te worden verleend.

behandeling van de aldus ingerichte begrootingsontwerpen in hoogerbedoelde Colleges, evenmin als in de (weinig principieele) bespreking welke de ontwerpen, na hunne publicatie, in de koloniale en moederlandsche persorganen ten deel valt.

D. Een en ander leidt er toe dat de inzichten omtrent *innerlijke waarde en perspectieven* van die begrootingen vertroebeld raken, zoo zij al niet in verkeerde richting worden gedrongen; een en ander kan aan de continuïteit in het algemeen en in het geldelijk beleid ten aanzien van de West-Indische koloniën afbreuk doen, o. m. aan het streven naar een evenwichtstoestand in de koloniale budgetten, en kan aan uitvoering van maatregelen tot bezuiniging op uitgaven of tot ontwikkeling van de koloniën in den weg staan.

Ad. A. Het ontwerp van de jaarlijksche koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname of van Curaçao, het verordeningsontwerp tot voorloopige vaststelling van de begrooting door den Gouverneur aan de Koloniale Staten (aan den Kolonialen Raad) ingediend, zoowel als het wetsontwerp tot definitieve vaststelling van de begrooting, dat door den Minister van Koloniën bij de Staten-Generaal wordt aanhangig gemaakt, komt in het algemeen, wat den *uiterlijken vorm* aangaat, overeen met elk ander Nederlandsch begrootingsontwerp den Staat, de Provincie of de Gemeente, dan wel de bezittingen in Azië betreffende.

Deze toonen alle aan systematisch gerangschikte opsommingen van de in het jaar, waarvoor de begrooting gelden zal, te verwachten uitgaven, waartegenover gesteld is eene raming van de middelen van ontvangst, waaruit die uitgaven zullen moeten worden bestreden.

Het onderling verband tusschen uitgaven en inkomsten van de betrokken staatkundige gemeenschap, meer in het bijzonder ten aanzien van het tijdperk waarvoor het begrootingsontwerp opgemaakt is, zoomede bijzonderheden nopens elementen van de begrooting die op dit verband van invloed zijn of kunnen worden, komen gemeenlijk niet

zoodanig in het ontwerp uit dat hunne beteekenis volledig in het oog springt; een en ander wordt deswege — voor zoover noodig — besproken of toegelicht in afzonderlijke memoriën, met bijlagen, w.o. statistische gegevens.

Ondanks den schablone-vorm, waarin die begrootingsontwerpen — zelfs in hunne onderdeelen — gehouden worden, bevatten deze uit den aard der zaak belangrijke verschilpunten van *innerlijken* aard, hoofdzakelijk voortvloeiende uit de door de Administratie gevolgde politiek ten aanzien van de wijze van bevrediging van — of voorziening in hare geldelijke behoeften (leeningsbeleid; afscheiding, enz. van rekeningen, van „bedrijven" of van speciale fondsen, e.d.; in de laatste jaren mede „crisisdienst"-vereffeningen).

Treden dergelijke verschilpunten, wanneer in de hoogerbedoelde toelichtende memoriën, enz. daarop niet de aandacht gevestigd is, alleen door onderlinge vergelijking van de begrootingsontwerpen cum annexis aan den dag, te dezen aanzien karakteriseert één, ook zonder commentaar of vergelijking in het oog vallend verschilpunt in het bijzonder de West-Indische begrootingen — de veelbesproken *subsidiepost*. Geen enkele staatkundige gemeenschap in Nederland, geen in Nederlandsch-Indië met eigen geldmiddelen, kent dergelijken ontvangpost op de begrooting, waarbij voor algemeene doeleinden gerekend wordt op bijdragen, à fonds perdu te verstrekken uit bronnen, buiten den kring van de eigen geldmiddelen vallende, zonder dat eene voorafgaande wettelijke regeling dienaangaande de bevoegdheid daartoe verleent of eene aanspraak op de ontvangst van die bijdragen toekent [1])

De rechtsgrond voor de jaarlijksche versterking van de Surinaamsche en Curaçaosche geldmiddelen met eene *uit de Nederlandsche schatkist afkomstige bijdrage* wordt niet

[1]) Buiten bespreking wordt gelaten de afwijking van den regel, hiertelande te constateeren met het geval t.a.v. de gemeente Emmen, welke onlangs een „rijkssubsidie" (voor eens) ontving, ter voorziening in haar toen gebleken geldelijken noodtoestand (Gedr. Stukken Tweede Kamer 1919/1920 — 560, — No. 3, blz. 3/4).

gevonden in de Regeeringsreglementen voor de West-Indische koloniën, die zich bepalen tot de regeling van rechtsgevolgen ten aanzien van het geldelijk beleid in die gewesten ingeval van „gesubsidieerde" begrootingen [1]), maar wortelt in de geschiedenis; oorsprong en bestendiging, daarnevens ook de rechtvaardiging van dezen maatregel liggen in verhoudingen tusschen Nederland en zijne koloniën in West-Indië van politiek-economischen aard, waarover nader.

Komt nu het uitzonderingskarakter, dat den subsidiepost aankleeft, ook duidelijk uit in eene West-Indische begrooting? *Naar den vorm stellig niet.* Op de begrooting is de post er een als zooveel andere. Noch in omschrijving, noch ten aanzien van zijne plaats in de begrooting, treedt de bijzondere aard van den post aan den dag, evenmin zijne groote beteekenis, afgezien dan van mogelijke, in een of andere begrootingsbijlage aan te treffen commentaren nopens het *bedrag*, dat ervoor moest worden uitgetrokken.

Door het langdurig contact met de figuur van den subsidiepost is voor de generatie van thans het uitzonderlijke, het vreemde, er afgeraakt.

De post zegt op het oogenblik niets anders dan dat er nog steeds (gelijk tot dusver) een tekort is, hetwelk (als altijd) door het Moederland zal worden gedekt. Naar omschrijving en plaats in de begrooting vormt de subsidiepost een simpele *sluitpost*, ter vereffening van een geconstateerd nadeelig verschil tusschen de ramingen van de koloniale uitgaven en middelen.

---

[1]) Art. 112 (Surinaamsch R.R.) en art. 104 (Curaçaosch R.R.):

„Zij (de in de kolonie voorloopig vastgestelde begrooting) wordt „definitief vastgesteld door de wet:

„1°. indien tot aanvulling der koloniale middelen gevorderd wordt „eene bijdrage uit 's Rijks schatkist;

„2°. indien de Koning de begrooting, zoodanig als zij door de Kolo„niale Staten (den Kolonialen Raad) aangenomen is, niet goedkeurt;

„3°. indien de Koloniale Staten (de Koloniale Raad) de begrooting „niet hebben (heeft) vastgesteld vóór den tweeden Dinsdag der maand „Mei van het jaar, waarin zij hun (hem) wordt aangeboden.

„Indien geen dezer gevallen aanwezig is, geldt de voorloopige vast„stelling als definitieve."

De post is alzoo geworden eene *conclusie;* een ter overweging aangeboden gedachte, gelijk in overige onderdeelen van de begrooting neergelegd, sluit de subsidiepost dus niet in zich.

Ad B. Het bezwaar, in de onder *B* hiervoren neergeschreven stelling aangegeven, feitelijk van *formeelen* aard, zou nochtans niet behoeven te wegen, indien de geschetste administratieve regeling niet mede afbreuk deed aan eene richtige opvatting omtrent de *innerlijke* beteekenis van den subsidiepost, en daardoor ook aan eene juiste waardeering van de begrooting.

Voor de beoordeeling van de mérites van eene West-Indische begrooting zijn de *eindcijfers* van uitgaven en inkomsten eigenlijk van secundair belang; echter heeft de ervaring wel geleerd, dat deze factoren een geenszins onbeduidende rol spelen in de waardeschattingen van het publiek.

Dat met deze omstandigheid ook rekening wordt gehouden in groote mate, straalt door in nagenoeg elke jaarlijksche begrootingstoelichting en mede in de bespreking daarin van onderdeelen van de begrooting, wanneer bijzondere posten moeten worden toegelicht en de daarmede verband houdende uitgaven, als anderszins, moeten worden onder de oogen gezien. Veelal immers staat men dan voor het feit, dat verhooging van het cijfer der uitgaaframingen met zich brengt eene min of meer correspondeerende verhooging van de raming der bijdrage uit 's Rijks schatkist, en alsdan heeft de toelichting van het begrootingsonderdeel de strekking om, naast aantooning van de noodzakelijkheid of van de wenschelijkheid om tot den daarbij voorgestelden maatregel te besluiten, implicite goedkeuring te vragen voor de ermede samenhangende verhooging van het subsidiebedrag.

Zonder in cynisme te vervallen kan worden vastgesteld dat, in het algemeen, eene West-Indische begrooting door de groote massa in Nederland metterdaad beoordeeld wordt *naar het bedrag van het daarop uitgetrokken subsidiecijfer.*

Stijgen de rijksbijdragen, dan heeten de zaken in de West slecht te gaan, bewegen deze zich in dalende richting, dan acht men den toestand in Suriname (Curaçao) veel beter. De redeneering moge in haren eenvoud uit den aard der zaak onjuist zijn — dat zij gehoord wordt en dat het daaruit sprekende gevoelen bij het groote publiek levendig is, zijn vaststaande feiten.

Over dit punt echter worde thans niet verder uitgeweid. Slechts worde hier de aandacht gevraagd voor de beteekenis van de *psychologische* zijde van het verder te behandelen onderwerp. Terwijl het oordeel van den enkeling subjectief is, en daardoor vrij waardeloos, moet aan het oordeel van de massa aanmerkelijk veel meer waarde worden toegekend, omdat daaraan de beteekenis wordt gehecht van „de openbare meening".

In het bijzonder eene Surinaamsche begrooting ondervindt alle nadeelen van de besproken simplistische beoordeeling harer hoedanigheden. Was de studie daarvan reeds vroeger moeilijk en onaantrekkelijk, het plan-IDENBURG [1]) voor Suriname en de daarmee samenhangende becijferingen en indeelingen maakt deze nog moeilijker, zelfs voor den werkelijk belangstellende.

Ook thans, nu deze begrooting (gelijk ook de Curaçaosche begrooting, op welke evenbedoeld geldelijk stelsel indertijd echter niet mede in toepassing werd gebracht) naar andere grondslagen wordt samengesteld, is het voor den niet-deskundige niet gemakkelijk zich een goed inzicht te vormen omtrent den gang van zaken, te minder omdat men niet kan volstaan met de studie van slechts één begrooting. Voor zeer velen zijn aldus de West-Indische begrootingen gesloten boeken. Slechts enkele bijzonderheden zijn voor hen waarneembaar of springen in het oog, en deze spreken telken jare tot hen in — althans naar hun inzichten en gevoelens — duidelijke taal, niet tot hun genoegen. Men staat over het algemeen voor die begrootingen als een kind voor een lepel levertraan.

---

[1]) Zie hier nader.

Deze gemoedsstemming ten opzichte van de West-Indische begrootingen bestaat niet alleen in Nederland, maar ook in de koloniën zelve. Ook daar vrij algemeen dergelijke beschouwingswijze, waarbij nog komt — gegeven het in verhouding tot de andere koloniale inkomstenbronnen zéér hooge bedrag van het subsidie — een besef van machteloosheid om den alpendruk, door den omvang van de rijksbijdrage op de begrooting uitgeoefend, te doen wegvallen, zelfs langs geleidelijken weg. Er zit immers geen perspectief in!

Teruggaande tot den oorspong van den subsidiepost wordt opgemerkt dat de West-Indische begrootingen, zooals wij deze kennen, een uitvloeisel zijn van de totstandkoming, in de zestiger jaren, van de (in hare hoofdlijnen sedert ongewijzigd gebleven) Regeeringsreglementen van Suriname en Curaçao. [1])

Toen aan deze koloniën eene soort zelfregeering werd geschonken stond men voor het nuchtere feit, dat het voor de nieuwe koloniale rechtsgemeenschappen tot de onmogelijkheden zou behooren om reeds aanstonds, voor de kosten van het bestuur ervan, dekking te vinden uit de *eigen* middelen. Reeds vóór dien trouwens baarde de West financieele zorgen. [2])

In hoever het verlangen om van die zorgen bevrijd te raken van invloed is geweest op de toekenning aan de

[1]) R. R. van Suriname: Wet van 31 Mei 1865 (*Stbl.* n°. 55) sedert op enkele punten gewijzigd. De destijds geldende tekst is te vinden in *Stbl.* 1902 n°. 37. Nader werd het R. R. wederom gewijzigd bij de wetten van 31 December 1903 (*Stbl.* n°. 301), 20 Juni 1908 (*Stbl.* no. 209) en 26 Maart 1920 (*Stbl.* n°. 130).

R. R. van Curaçao: Wet van 31 Mei 1865 (*Stbl.* n°. 56) sedert op enkele punten gewijzigd. De destijds geldende tekst is te vinden in *Stbl.* 1902 n°. 38. Nader werd het R. R. wederom gewijzigd bij de wetten van 31 December 1903 (*Stbl.* n°. 362), 20 Juni 1908 (*Stbl.* n°. 210), 26 Februari 1920 (*Stbl.* n°. 90) en 26 Maart 1920 (*Stbl.* n°. 131).

[2]) .... „Immers, de jaarlijksche subsidiën, van het moederland gevorderd, „nemen in onrustbarende mate toe. Het nadeelig verschil tusschen ont- „vangsten en uitgaven van Suriname, dat tot 1850 jaarlijks op *f* 150.000 „geraamd werd, doch werkelijk de *f* 100.000 niet te boven ging, klom „tot *f* 200.000 en na 1857 tot *f* 400.000 à *f* 500.000. En de begrooting

West-Indische koloniën van een hoogeren politieken status dan deze te voren bezaten, zij hier in het midden gelaten. Dat dit verlangen groot gewicht in de schaal heeft gelegd, althans bij de nieuwe regeling van de geldelijke betrekkingen tusschen Moederland en Koloniën op dat tijdstip, is een vaststaand feit.

Maar bij het destijds door het Moederland aanvaarden — *moeten aanvaarden* — van zekere geldelijke consequentiën, aan de instelling van zelfbesturende Nederlandsche gebiedsdeelen in de West verbonden, is uiteraard nooit gedacht, noch hier te lande, noch aan de overzijde van den Oceaan, aan een blijvend stelsel van rijkssubsidiën ter voorziening in nadeelige koloniale begrootingssaldi. Integendeel, dergelijke subsidieering zou slechts gelden voor een overgangstijdperk, waarin de West geleidelijk het huishouden met eigen geldmiddelen zou aanleeren, en waarin psychologische prikkels om den gang van het proces te bevorderen niet zouden ontbreken. [1])

De uitkomst heeft geen recht gedaan aan de verwachtingen. Wij beleven nòg het tijdperk, waarin de West-Indische koloniale huishoudingen voor een goed deel rechtstreeks gefinancierd moeten worden uit de Nederlandsche staatskas. Omtrent de redenen welke tot het falen van bedoelde verwachtingen hebben geleid, is veel geschreven en zijn talrijke controversen gevoerd. Deze in dit opstel volledig

„voor 1864 wijst, na aftrek der kosten voortvloeiende uit de emanci-
„patiewet, dus voor de gewone uitgaven, een nadeelig verschil aan
„van *f* 1.004.000. . . . .

(Memorie van Toelichting bij het ontwerp van wet in zake het Regeeringsreglement voor Suriname, ingediend op 5 April 1864.)

[1]) Zie het in de noot op blz. 465/ geciteerde art. 112 (104) R.R.

Minister Franssen van de Putte in de Eerste Kamer op 20 Mei 1865:
. . . . „Eindelijk de vrees voor de financiën. Als men aan die kolonie „(Suriname) autonomie geeft, als men zegt: mijn vertegenwoordiger „zal ik bekostigen, en daar wij het recht van vrede en oorlog hebben „zal ik ook de kosten van defensie tegen een buitenlandschen vijand „betalen, maar voor het overige regelt gij Uw eigen huishouding, doch „als gij te kort komt, dan stelt de Nederlandsche wetgever Uwe be-„grooting vast — bestaat er dan sterker prikkel om die subsidiën te „doen ophouden? . . . .”

(Bordewijk; „Handelingen R.R. Suriname en Curaçao”, blz. 470).

te bespreken, heeft geen bijzonder nut. Echter zij aangeteekend dat, welke ook tot dusver de remmende invloeden zijn geweest ten aanzien van eene verwezenlijking van het beoogde bestuurs- en budget-desideratum, de zoo juist besproken motieven van zielkundigen aard op zich zelf voldoende kracht missen om op dit oogenblik in afzienbaren tijd de bergen van subsidie, waarvoor men nu in de West-Indische koloniën is komen te staan, te *kunnen* slechten.

Tot op zekere hoogte is het verklaarbaar, mede te rechtvaardigen, dat Nederland zijne koloniën in de West geldelijk is blijven steunen. Die koloniën toch, wier economische grondslagen met de afschaffing van de slavernij geheel en al werden gewijzigd — men zou, in de hedendaagsche terminologie gerust kunnen zeggen dat de koloniale samenlevingen toen werden „gerevolutionneerd", vertoonen eene economische structuur die veel, zéér veel te wenschen overlaat.

Suriname is een arm gewest, Curaçao zelfs eene doodarme kolonie geworden.

Met behulp van eene vergelijking moge in grove trekken de werkelijke hedendaagsche toestand worden afgeteekend.

Ten aanzien van Suriname stelle men zich voor eene communiteit van ongeveer dezelfde bevolkingssterkte in Nederland, b.v. de stad Haarlem, in welke, door een samenloop van omstandigheden, zich de hierondergeschetste economische structuur heeft ontwikkeld. Vermogende burgers wonen er maar zeer enkele; ook bemiddelde ingezetenen worden sporadisch aangetroffen. Een gezeten middenstand ontbreekt, daarentegen heeft men er een aantal forensen. De voornaamste takken van volksbestaan geven — lange jaren reeds — weinig loonende uitkomsten. Openbare bedrijven brengen geen zoden aan den dijk of worstelen met belangrijke deficitten. Op de algemeene geldmiddelen drukken de kosten van eene uitgebreide administratie; de uitgaven voor eene groeiende bestuursbemoeienis op sociaal-economisch gebied nemen daarenboven steeds toe. Voor de ontwikkeling van de eigen hulpbronnen is het kapitaal niet aanwezig, noch te vinden, terwijl ook niet voldoende arbeidskrachten voorhanden zijn.

Ten aanzien van Curaçao vindt men eene nagenoeg gelijkvormige figuur op kleinere schaal. Economisch gezien is Curaçao eigenlijk: de haven van Willemstad, met haar handel en scheepvaart. De rest van de kolonie (de mede daartoe behoorende kleine groep der Nederlandsche Bovenwindsche eilanden buiten beschouwing gelaten) is maar de omlijsting van dit beeld. De toekomst van de kolonie Curaçao hangt dan ook in hoofdzaak af van de verdere ontwikkeling van het groot-havenbedrijf cum annexis, tot welke te rekenen is een veel belovend groot-bedrijf, de petroleum-raffinaderij der „Curaçaosche Petroleum Maatschappij". In tegenstelling met de zusterkolonie in Guyana kan de landbouw in Curaçao nooit tot groote beteekenis komen; echter is er voldoende arbeidersvoorziening voor eenige takken van nijverheid, die zich wel bevredigend ontwikkelen maar, naar alle waarschijnlijkheid, nimmer een hooge vlucht zullen kunnen nemen. Overigens ook hier eene gemeenschap, zooals Suriname in evenaangegeven vergelijking te zien geeft; ook hier de zware druk op het budget der uitgaven van de kosten van de koloniale administratie en van de uitgaven voor bevordering van het materieel welzijn en van de sociale ontwikkeling der bevolking.

En de economische draagkracht van de bevolking van die gewesten? Het overgroot gedeelte daarvan wordt als gevolg van een complex van oorzaken, waaromtrent thans niet in bijzonderheden behoeft te worden getreden, neergedrukt tot de poverty-line of leidt een leven „van de hand in den tand"; ten aanzien van Curaçao kan zelfs gesproken worden van een pauperbestaan van de groote massa [1]).

Kan het met deze omstandigheden voor oogen nu verwondering wekken, dat de financiering van de staathuishouding van de beide koloniën moeilijkheden opleverde en nog steeds met groote bezwaren gepaard gaat? Dat tot heden de gouden subsidie-ketenen nog niet konden worden

[1]) Zie de als bijlagen *A* en *B* aan het slot van dit artikel afgedrukte gegevens nopens den aanslag, enz. in de Inkomsten-belasting in Suriname en in Curaçao, voorkomende in het „Koloniale Verslag" van 1920 betreffende die koloniën.

afgelegd? Dat voorts nog veel ontbreekt aan de uitrusting van het koloniaal bestuur, dat nog een aantal economische en ethische arbeidsvelden in die koloniën onvoldoende zijn bearbeid, zooal niet nog braak liggen?

De Surinaamsche en Curaçaosche staatshuishoudingen *moeten* aan zekere minimum-eischen voldoen. Dat brengt relatief belangrijke uitgaven met zich mede, waaraan echter niet te ontkomen valt, omdat het behoud van den *Nederlandschen* status der kolonie, van het aanzien van het Moederland in de wereld, aan eene bevrediging van die eischen verbonden is. Omdat de *Nederlandsche* vlag nu eenmaal — allerminst in den tegenwoordigen tijd — toestanden zou mogen dekken, die wellicht héél vroeger — in den slaventijd bijv. — geoorloofd konden heeten en misschien nu nog in gewesten als Haïti, Venezuela, en dergelijke worden aangetroffen.

Kon men de West-Indische koloniën wederom in het kader van den vroegeren tijd of van evenbedoelde landen trekken; zouden dientengevolge daarin aan bijzondere eischen ten aanzien van deugdelijkheid van politie en van rechtspraak niet meer behoeven te worden tegemoet gekomen; zouden het onderwijs en de geneeskundige verzorging van de bevolking in embryonalen vorm teruggebracht kunnen worden en de bevordering van den economischen groei van de kolonie voortaan buiten den kring der bestuursbemoeienis blijven, zouden regelen omtrent behoorlijke salarieering, enz. van landsdienaren, van verzorging van door dezen nagelaten betrekkingen, e.d. kunnen worden gemist — de koloniale budgetten zouden natuurlijk dadelijk een geheel ander aanzicht bezitten dan zij thans vertoonen; voor moederlandsche „subsidiën" zou weinig aanleiding bestaan, vermoedelijk zelfs zouden de koloniale begrootingscijfers heel wat méér laten zien dan slechts een balanceeren daarvan. „Zet de tering naar de nering" zegt een oud-Hollandsch spreekwoord, dat reeds menigmaal, te pas en te onpas, aan koloniale bestuursorganen in de West is voorgehouden, edoch .... voor de *Nederlandsche* gemeenschappen in West-Indië is het opvolgen van dien raad, in absoluten zin genomen, en zooals de zaken er voor staan, nu eenmaal *niet* mogelijk. Gebonden aan de maat,

door de verhouding tot het Moederland aangewezen, blijkt toch het beschikbare laken voor het koloniale pak alles behalve voldoende.

Om dit aanschouwelijk te maken worden de wetsontwerpen tot vaststelling van de koloniale begrootingen voor 1921 van Suriname en van Curaçao, op 4 December 1920 aan de Tweede Kamer ingediend, [1]) geraadpleegd.

De ontwerp-begrooting voor Suriname bevat de navolgende cijfers:

Gezamenlijke uitgaven	*f* 8.292.807
waarvan door „leening" zal worden gedekt .	„ 1.375.090
	f 6.917.717
Gezamenlijke inkomsten	„ 5.228.213
waarvan in mindering komt van de uitgaven door „leening" te dekken	„ 400.000
	f 4.828.213
Nadeelig verschil (Rijksbijdrage)	„ 2.089.504

Ten aanzien van de dekking van de kosten der staatshuishouding in 1921 steunt de kolonie Suriname dus voor 70 % op „eigen" middelen, voor 30 % op het rijkssubsidie.

De Curaçaosche ontwerp-begrooting voor dat jaar toont de navolgende cijfers aan:

Gezamenlijke uitgaven	*f* 2.651.618
waarvan door „leening" zal worden gedekt .	„ 143.500
	f 2.508.118
Gezamenlijke inkomsten (buiten leening) . .	„ 1.252.929
Nadeelig saldo (Rijksbijdrage)	*f* 1.255.189

Curaçao behoeft alzoo, voor de bekostiging van zijne huishouding in 1921, eene bijdrage uit 's Rijks kas aan de „eigen" geldmiddelen ten beloope van nagenoeg 50 % van

[1]) Gedrukte Stukken 1920-1921, nos. 1 en 3.

de gezamenlijke uitgaven. [1]) Het begrootingshoofdstuk „Eeredienst, Onderwijs en Armenzorg" sluit in 1921 met een totaal van *f* 447.732, in welk bedrag de gezamenlijke onderwijs-uitgaven voor ongeveer *f* 371.885 deelnemen. Op nagenoeg 30 % van alle koloniale inkomsten in 1921 (buiten subsidie en ontvangsten uit leening) wordt dus beslag gelegd door de eischen van het onderwijs. De kosten van den gezondheidsdienst zijn in de laatste jaren zeer gestegen; voor 1921 worden die uitgaven geraamd op *f* 280.394. Voor de behoeften van dezen tak van dienst zullen in 1921 noodig zijn ± 22 % van evenbedoelde inkomsten. De twee genoemde onderdeelen van staatszorg in Curaçao alléén dus eischen voor zich meer dan de helft van elken in die kolonie aan belastingen en heffingen ontvangen gulden op, ter bevrediging van hunne *naar Nederlandschen maatstaf* georganiseerde diensten.

In zijn hoofdlijnen gezien is de toestand dus deze: Suriname en Curaçao leven, *omdat zij Nederlandsche gebiedsdeelen zijn,* en daarbij arm, in bijzondere omstandigheden — *zij leven boven hunne geldelijke kracht.* De ontwikkeling van het bestuursstelsel is vooruitgeloopen op de economische ontwikkeling van die gewesten en losgeraakt van haren in de eigen draagkracht gelegen grondslag; er is daar eene groote onevenredigheid tusschen de kosten van het bestuur en de opbrengst-mogelijkheid ontstaan die — het is kwaad springen met een korten stok, merkte vader CATS al op — tot correctie aanleiding geeft. Het ontbrekende moet nu in een of anderen vorm aan de koloniën worden toegevoerd — ziehier *de verklaring van het feit* dat aan de koloniale huishoudingen in West-Indië tot nog toe steun uit 's Rijks kas

---

[1]) Zooals de Gouverneur in zijn toelichting op de voorloopige begrooting mededeelde, wordt in de kolonie eene algemeene belastingherziening, welke hoogere opbrengsten aan de koloniale middelen moet verzekeren, voorbereid, doch zijn aldaar ook meerdere voorzieningen, groote (jaarlijks terugkeerende) uitgaven vergende op de komst, weshalve de Landvoogd van evenbedoelde belastingverhooging niet meer verwacht, dan dat daardoor eene verdere stijging van de Rijksbijdrage aan de koloniale middelen zal worden tegengegaan.

moest worden verstrekt, maar daarnevens mede *de aanduiding van een rechtsgrond voor de ontvangst van die subsidiën.*

Met betrekking tot dit laatste is het niet van belang ontbloot om aan te teekenen, dat dergelijke rechtsgrond bij meer dan eene gelegenheid in de Moederlandsche wetgeving gehuldigd is. Zoo vindt men in eene recente wet, die van 21 Juni 1913 (*Staatsblad* n°. 301) houdende pensioenregeling voor de gemeenteambtenaren, het navolgende voorschrift: „Indien Wij, Gedeputeerde Staten gehoord, oordeelen *dat* „*eene gemeente door de uitgaven door deze wet gevorderd,* „*in verhouding tot hare middelen en tot hare overige uitgaven* „*te zeer zou worden bezwaard, kan haar uit 's Rijks kas* „*tijdelijk subsidie verleend worden.* [1]) Ons daartoe strekkend, „met redenen omkleed besluit wordt, tegelijk met het advies „van Gedeputeerde Staten, in de *Staatscourant* openbaar „gemaakt". (Art. 70).

Weliswaar nu worden de koloniale subsidiën, zooals hiervoren in dit artikel reeds is opgemerkt, niet verleend als uitvloeisel van eene *voorafgaande,* wettelijk beschreven voorziening, gelijk ten aanzien van de pensioenregeling plaats vond, maar de gedachte, die de toekenning ervan beheerscht, is in beide gevallen, en ook in andere gevallen van dien aard in Nederland dezelfde, namelijk: het voldoen aan de *moreele* verplichting van het Opperbestuur om de gemeenschap waarop het lasten legt, die boven de krachten daarvan gaan, tevens in de gelegenheid te brengen die lasten te dragen zonder in décomfiture te geraken.

Geleidelijk nu schijnt het Opperbestuur tot het inzicht te zijn gekomen dat, om de chronisch geworden rijksbijdrage op de koloniale begrootingen mettertijd te kunnen doen verdwijnen, de weg veeleer zal dienen te worden gezocht in economische dan in fiscale richting, en dat, grosso modo, wegens de maatschappelijke structuur van de koloniën, eerst dàn afdoende uitkomsten van fiscale maatregelen mogen worden verwacht wanneer, als gevolg van eene opvoering

[1]) De cursiveering is van den schrijver van het artikel.

van het welstandspeil van de groote massa der bevolking, haar draagkracht aanmerkelijk zal zijn vergroot.

Gememoreerd worde hierbij de aanleg van den Lawa-spoorweg, de aanvatting van de bacoventeelt voor export, de aanleg van de landsrubberonderneming Slootwijk in de kolonie Suriname en het ter hand nemen van havenverbeteringswerken, de bevordering van eene hervatting van de phosphaatdelverij, de getroffen maatregelen in het belang van landbouw, veeteelt, visscherij en hoedenvlechtnijverheid in de kolonie Curaçao. Er zijn daarbij maatregelen en werken die geslaagd zijn, er zijn er onder die niet tot bijzonder gunstigen uitslag hebben geleid, er zijn ook meerdere die zeer ongunstige uitkomsten hebben gegeven.

De fondsen, voor de uitvoering van die maatregelen en werken benoodigd, werden door het Moederland gegeven en wel *door verhooging van het subsidiebedrag* want, óók toch als deze kosten uit „leeningen" bestreden werden, deden de annuïteiten enz. het subsidie min of meer evenredig stijgen. De rijksbijdrage verkreeg toen, en behield dit sedert, schoon in de begrooting niet duidelijk in het oog springend, een tweeledig karakter; eensdeels was het de aanvulling van het chronische tekort op de koloniale huishouding in engeren zin, aan den anderen kant de financiering van een bijzondere soort uitgaven, met bepaalde economische tendenz.

Tot eene splitsing van den subsidiepost op de begrootingen van Suriname en Curaçao naar deze onderscheiding is het echter nimmer gekomen. Wel werd de onderscheiding menigmaal besproken in stukken van toelichting bij de betrokken begrootings-ontwerpen overgelegd, [1]) maar op de koloniale budgetten zelve bleef die ontvangstpost in omschrijving en beteekenis onveranderd: *een sluitpost.*

Deze omstandigheid nu, *het gemis aan eene ter begrooting*

---

[1]) Bij de Surinaamsche begrootingsontwerpen in den tijd van doorvoering van het z.g. plan-IDENBURG — en wat daarop gevolgd is — in 1908/1918, bij het Curaçaosche begrootingsontwerp voor 1918 (in de memorie van toelichting van Minister PLEYTE), bij het ontwerp van de voorloopige Curaçaosche begrooting voor 1919 en bij die voor 1920 (in de memoriën van toelichting van gouverneur NUYENS).

duidelijk naar voren tredende principiëele onderscheiding tusschen de het subsidiebedrag samenstellende elementen, is het die de beschouwing van eene West-Indische begrooting zoo ongunstig beïnvloedt. Reeds hiervoren werd aangestipt dat een gemakkelijk te vormen, duidelijk inzicht in de werkelijke budgetverhoudingen niet kan worden verkregen en dat eene diepgaande studie van de toelichtende stukken der begrooting daarvoor noodzakelijk is, veelal daarnevens ook van stukken uit voorafgegane jaren, iets dat niemand aantrekt en dan ook door nagenoeg niemand wordt verricht. En dergelijke begrooting wordt aldus door het groote publiek niet naar hare intrinsieke waarde bekeken, maar beoordeeld — omdat men zich telkens voor eene soort vacuum gesteld voelt — naar één onderdeel daarvan, naar het tot wrevel stemmend bedrag van het nadeelig saldo. De gedachte dat een hoog budget-tekort niet immer identiek is met een ongezond tekort kan niet post vatten, omdat de basis daarvoor niet gezien of gevoeld wordt; het besef dat een klim in opeenvolgende jaarlijksche subsidiebijdragen niet uitsluitend beteekent een kelderen van de zaken in de West, kan om dezelfde reden niet doordringen; ook het zich vastzetten van ongewenschte factoren in de subsidiëering, die niet aanstonds kunnen worden gezien, is bij de gebruikelijke budget-methode bezwaarlijk te voorkomen of tegen te gaan.

Ondanks haar eenvoud en haar door de traditie geijkt gebruik leidt het thans ten aanzien van de West-Indische subsidiën gevolgd stelsel tot vertroebeling van inzichten, waar juist — om meer dan een reden — een helder begrip van de realiteit der begrootingsverhoudingen moet worden verkregen. Instede van psychologische aandriften, waarvan in 1865 zooveel werd verwacht, scherper te stellen, saboteert die methode feitelijk de werking van dergelijke prikkels.

Het niet algemeen voelbaar en zichtbaar zijn van de omstandigheid, dat de subsidiëering van de West-Indische koloniën, op den voet van thans, niet eene enkelvoudige gedachte omsluit, kan, ongunstigen invloed uitoefenend ten aanzien van het heden, mede in ongunstigen zin influenceeren

op de geldelijke omstandigheden van de koloniën in de toekomst, zijdelings daardoor mede op de toekomstige geldelijke verhouding tusschen het Moederland en die gewesten. Immers, juist het subsidie-element dat thans verscholen ligt of verborgen raakt in de omlijsting van-en in de toevoegsels aan een West-Indisch begrootingsontwerp, de factor die — bij systematisch geleide werking — de volledige slechting van den subsidiewal veroorzaken kan, ja, *veroorzaken moet*, is van zoo buitengewone beteekenis voor die geldelijke omstandigheden. Indien althans niet de toekomst van Suriname en Curaçao verbonden moet worden geacht aan de verwezenlijking van de vage verwachting, dat de dag na heden wel het een of ander in den schoot bergt, dat op de een of andere wijze de zaken in de West mettertijd wel in het reine zal doen komen.

Wij wandelen thans in een subsidiebosch, waarvan de onaantrekkelijke opslag tot opruiming is aangewezen, maar zien door de ruigte van dien opslag niet aanstonds de, laat het nu nog zijn enkele boomgroepen, wier verzorging tot uitgroei daarvan en op die wijze tot verandering van het aspect van het bosch zal moeten leiden. Zoekt men naar wegwijzers dan zijn die er ook wel, ofschoon niet gemakkelijk te vinden, maar de groote menigte laat zoeken na, gaat zoo snel mogelijk door het bosch en ziet slechts: de ruigte. Men doe daarin verandering komen, legge den weg in het bosch zoodanig om, dat helder zicht op de gewassen wordt verkregen, dat goed gewas, tusschengewas en woekerplant duidelijk van elkander kunnen worden onderscheiden, dat het oog dus ook aanstonds vat krijgt op wat in het bosch voor den dag nà heden is of zal moeten worden ter hand genomen.

De West-Indische kolonie wete en voele waarvóór, d.i. voor welke preciese, vooropgezette doeleinden haar de beurs van het Moederland wordt geopend, de Nederlandsche belastingbetaler zie op zijne rekening gebracht niet slechts het tegenwoordige beloop van zekere geldelijke verplichting, indertijd ten aanzien van die West-Indische kolonie op zich genomen, *maar de volledige uiteenzetting daarvan*. Hij heeft daarop recht.

Zooals de zaken thans staan, kan het rijkssubsidie elken post op de koloniale begrooting voorkomende, op zich zelf beschouwd, geheel of ten deele omvatten, en dat deze omstandigheid eene zéér ongezonde zijde heeft zal wel niet nader behoeven te worden betoogd.

Ad. C. De in hoofde dezer, neergeschreven stelling, dat in de tegenwoordige wijze van behandeling van West-Indische begrootingsontwerpen door de vertegenwoordigende Colleges in de Koloniën en in het Moederland, evenmin als in de bespreking daarvan door de pers, correctieven gevonden worden ten opzichte van hiervoren aangeduide euvelen kan, naar het voorkomt uitvoerige toelichting ontberen; er zal wel niemand worden gevonden die hare juistheid — in algemeenen zin genomen — betwisten zal.

Toegegeven moge worden dat, wat de Koloniale vertegenwoordigingen betreft, bij de behandeling van dergelijke ontwerpen zekere algemeene beschouwingen worden gehouden, waarbij zelden of nooit principiëel verschil blijkt te bestaan tusschen den betrokken Landvoogd en de Koloniale Staten of den Kolonialen Raad ten aanzien van de groote lijnen van bestuursbeleid of ten opzichte van de wenschelijkheid van voorgenomen, soms zeer belangrijke maatregelen of werken van openbaar nut, ook niet omtrent omvang en tempo of wijze van uitvoering daarvan.

De billijkheid gebiedt nochtans hierbij aan te teekenen dat de Curaçaosche Raad herhaaldelijk woorden van waarschuwing en van bezorgdheid heeft laten hooren met betrekking tot eene opvoering van vaste, jaarlijks terugkeerende uitgaven, wanneer zulks aan die voorzieningen verbonden is.

Maar al spoedig komen in die Colleges de beschouwingen op ander terrein en zwaarwichtige besprekingen over belangen en belangetjes, over grieven en griefjes, vormen dan den grondslag van het debat, waarin dikwijls slechts in de verte het algemeen belang betrokken is, veelal maar persoonlijke verhoudingen te onderkennen vallen. Village pilitics! Over onderwerpen van geringe, soms uiterst geringe beteekenis,

zoowel in geldelijk opzicht als in pricipieelen zin, worden gedachtenwisselingen met het Bestuur aangebonden, het eene jaar minder, het andere jaar meer, in Suriname vaker en omstandiger dan in Curaçao het geval is, welke, waren ze achterwege gebleven, door wellicht niemand zouden zijn gemist of betreurd, en dan althans dit belang zouden hebben gediend, dat de aandacht niet van hoofdzaken zou zijn afgeleid en de voor de behandeling van de begrooting beschikbare tijd niet met besprekingen omtrent punten van ondergeschikten aard zijn voorbijgegaan. Een begrootingsvoorstel van den Gouverneur, dat niet geheel strookt met de inzichten van het College wordt daarbij min of meer beschouwd als eene uitdaging, eene eventueel afwijzende houding van den Landvoogd omtrent eenig uit den boezem van het betrokken vertegenwoordigend lichaam gekomen voorstel gevoeld als eene geringschatting. En blijkt nader, wanneer zulks niet reeds werd voorzien, dat het Opperbestuur het met den Landvoogd eens is in een tusschen dezen en de Staten (den Raad) gerezen budget-geschil, gezwegen nog van het geval dat het Opperbestuur niet bereid wordt bevonden om in voorzieningen te treden waaromtrent Landvoogd en Staten (Raad) eender dachten, dan wordt in de kolonie eene politieke constellatie zichtbaar, waarvan de spits tegen de Regeering in het Moederland gericht is, ondanks het feit dat, terzelfder tijd veelal, deze zich beijvert om van den Nederlandschen begrootingswetgever, — *ten laste van den Nederlandschen belastingbetaler* — credieten te verkrijgen ter bevordering van specifiek Surinaamsche of Curaçaosche belangen, welke fondsen, in hunne gezamenlijkheid, de met de begrootingsposten in dispuut verbonden uitgaven duizendvoudig, tienduizendvoudig soms overtreffen. Moge het al geen toeval zijn dat deze omstandigheid bij eene constellatie als aangeduid buiten beschouwing wordt gehouden door hen, die alsdan de gestie van het Opperbestuur veroordeelen of zich bij die veroordeeling aansluiten, ze treft niettemin in den regel de voor de gewekte ontstemming aangevoerde beweegredenen midden in het hart.

Dergelijke exercitiën zijn, naar men weet, bij politieke

uitingen van individuen of van fractiën in gemeenteraden en in andere bestuurscolleges hier te lande, ad captandum vulgus, allerminst onbekend, maar vergeten moet niet worden bij het trekken van analogieën dat, waar in het Moederland de vraag naar bevrediging van werkelijke of vermeende gemeenschapsverlangens verknocht is aan eene andere vraag — die namelijk, hoe tevens in de *dekking* der bevrediging brengende uitgaven zal zijn te voorzien, zoodanige innige samenhang tusschen uitgaven en inkomsten op eene West-Indische begrooting, als gevolg van den subsidiepost daarop, niet zoozeer aanwezig is en dus in den regel geheel en al wordt voorbijgezien in de koloniën, dan wel — begrijpelijk uit menschkundige overwegingen — aldaar op den achtergrond wordt gehouden bij het uiten van verlangens die van invloed zijn op den stand van het budget. De modus procedendi van den eischenden kolonialen volksvertegenwoordiger is van zoo eenvoudigen aard, en waarborgt hem zoo de sympathie van het groote publiek, dat het waarlijk geen wonder moet worden geacht dat deze in toepassing wordt gebracht. Er is aan inwilliging van den eisch gewoonlijk wel eene evenredige verhooging van het subsidiebedrag verbonden, maar dit heeft hier dan de beteekenis van eene eenvoudige rekenkundige bewerking. En loopt het tenslotte toch mis, dan is niet hij, die inwilliging van bepaalde verlangens voorstond, zonder zich omtrent de geldelijke gevolgen daarvan druk te maken, de kwade man, maar de andere, het Bestuur of het Opperbestuur, dat dit verband niet uit het oog wilde of mocht verliezen.

Nog veel sterker komt een en ander uit in de Staten-Generaal die, in tweede instantie, de West-Indische begrootingsontwerpen behandelen. In den regel is aldaar de eischende man aan het woord; iedere Minister van Koloniën heeft zich schrap te zetten tegen den in de Kamers op hem geoefenden aandrang om in de koloniën naar voren gebrachte wenschen, die geen willig oor vonden bij Bestuur en Opperbestuur, tot verwezenlijking te doen geraken; meestal critiekloos worden alsdan de aan de overzijde van den Oceaan daarvoor aangevoerde beweegredenen door Neder-

landsche volksvertegenwoordigers overgenomen, die nochtans evenmin de gedachten concentreeren ten aanzien van de beantwoording van de besproken dekkingsvraag, als te voren door hunne prototypen in de kolonie werd gedaan.

Ad D. Inzonderheid met het oog op de geldelijke omstandigheden van de West-Indische koloniën is het alsmede plicht naar continuïteit in het geldelijk beleid te streven. Anders dreigt het gevaar dat het bestuur over die gewesten, hetwelk onder de tegenwoordige verhoudingen zoo innig verbonden is met geldelijke constellatiën, naar de ingeving van het oogenblik wordt gevoerd wat, op zich zelf al eene verwerpelijke politiek in algemeenen zin, voor onze koloniën in West-Indië, met haren thans zoo donkeren finantieelen achtergrond, wel de meest noodlottige zou zijn. Tenzij dan in gevallen van overmacht dient aan eenmaal ten aanzien van die gewesten vastgestelde beginselen van begrootingsbeleid niet getornd te worden, noch deze te worden geïnterpreteerd naar wisselende behoeften des tijds, wil voorkomen worden dat, tengevolge van fluctuatiën in opvatting dienaangaande (met den nasleep daarvan), de ten opzichte van Suriname en Curaçao te volgen geldelijke politiek steeds op losse schroeven staat.

Toen een twaalftal jaren geleden, met het in het leven roepen van eene bacovencultuur in het groot in Suriname, en het aanvankelijk succes van deze van overheidswege krachtig gesteunde poging om het groot-landbouwbedrijf in die kolonie uit zijn verval op te heffen, op goede gronden kon worden verwacht dat Suriname betere economische omstandigheden tegemoet ging, meende Gouverneur Idenburg dat mede het juiste tijdstip gekomen was om tot stabiliseering van de geldelijke verhoudingen tusschen die kolonie en het Moederland het noodige te verrichten. Het daartoe door dien Landvoogd ontworpen geldelijk stelsel, het z. g. „plan-Idenburg”, door den Nederlandschen begrootingswetgever gesanctionneerd met diens goedkeuring van de daarnaar voor het eerst ontworpen Surinaamsche begrooting, die voor 1908, ging uit van de grondgedachte

dat alle vaste, jaarlijks terugkeerende uitgaven van de kolonie ten volle dekking moesten vinden in de opbrengst van de gewone, uit belastingheffing, retributiën, e. d. verkregen koloniale middelen. Slechts voor de bekostiging van voorzieningen, strekkende tot het opvoeren van het welstandspeil in de kolonie, zou het oirbaar zijn om steun uit 's Rijks schatkist te ontvangen, en dit slechts voor zoover die kosten niet mede uit de gewone middelen en uit de opbrengsten van vroegere voorzieningen van dien aard zouden kunnen worden gevonden. Voor rechtstreeks productieve werken alléén mochten, in het stelsel van den heer IDENBURG, koloniale geldleeningen worden aangegaan. [1])

Bij de, in uitgaven en middelen, naar deze onderscheidingen opgemaakte begrooting van Suriname voor 1908 kon echter, ondanks eene in verband met de invoering van het nieuwe geldelijke stelsel tot stand gebrachte, zeer aanzienlijke (blijvende) belastingverhooging, alreede het eerste desideratum van het plan-IDENBURG, de bekostiging van de uitgaven van de huishouding der kolonie in engeren zin uit hare „eigen" bronnen van inkomst, niet tot verwezenlijking worden gebracht. De Landvoogd stond hier voor een belangrijk deficit, hetwelk niet op andere wijze was te dekken dan met hulp van 's Rijks schatkist, en ondanks het zoo-even besproken aanvaarde beginsel ten aanzien van de subsidiëering van het koloniaal budget. Echter werd toen vooropgesteld dat het element in de subsidiëering, dat aldus noodgedwongen in het stelsel moest worden opgenomen, zoo spoedig mogelijk zou dienen te verdwijnen en inderdaad ook eerlang zou kunnen wegvallen bij eene verbetering van de economische toestanden in de kolonie, zooals destijds werd verwacht en waarop, als gezegd, feitelijk het geheele plan-IDENBURG steunde.

---

[1]) Daarnevens was ontworpen een nader minder doelmatig geacht en deswege verlaten systeem van geldleeningen van ander karakter, op korten termijn te sluiten, ter bekostiging van maatregelen of werken, waarvoor de uitgaven, indien deze op éene begrooting werden gebracht, een storenden invloed op den stand der geldmiddelen van dat jaar zouden uitoefenen.

Achteraf beschouwd is het te betreuren dat indertijd de grondgedachte van het plan-IDENBURG niet op eenvoudiger wijze, naar een meer aan het doorsnêe-bevattingsvermogen van het publiek aangepaste methode, gepropageerd is geworden dan het geval is geweest bij de uiteenzetting en de toepassing (ook in volgende jaren) van dat stelsel op de Surinaamsche begrooting en niet de gelegenheid gekregen heeft om zich langs dien weg een vasten groeibodem te verzekeren in de waardeering van het algemeen. De toepassing van het gezonde beginsel dat de kolonie in de allereerste plaats gehouden is om, althans ten aanzien van de huishouding in engeren zin, op eigen krachten te steunen, zou dan, ondanks de omstandigheid dat de doorvoering van het geldelijke stelsel van den heer IDENBURG in zijn geheel het tegenover den ongunst der tijden heeft moeten afleggen, niet mede behoeven te zijn opgegeven [1]). Ook zou zeker naderhand, toen Gouverneur STAAL het voorstel deed om het plan-IDENBURG in eenigszins gewijzigden vorm wederom tot vasten leiddraad voor het geldelijk beleid ten aanzien van Suriname te maken, het met deze hernieuwde poging tot stabilisatie van de finantieele betrekkingen van de kolonie en het Moederland anders zijn gegaan dan het is geloopen, en de Tweede Kamer niet door aanneming op 10 April 1918 van eene motie van het lid SIBINGA MULDER, welke de door genoemden Landvoogd ontworpen nieuwe rangschikking

[1]) Na het ineenzakken van de bacovencultuur ondervonden de koloniale geldmiddelen den zeer nadeeligen invloed van eene crisis in een tak van volksbestaan, het balata-bedrijf, dat groote rechtstreeksche en zijdelingsche baten voor de koloniale kas afwerpt, en geraakten daarna, tot op heden, onder den zwaren druk der oorlogsomstandigheden en den nasleep daarvan.

Alreede het eerste jaar van toepassing van het „plan-IDENBURG" gaf, door ondervonden tegenslag ten aanzien van zoowel inkomsten als uitgaven, zoodanige ongunstige uitkomsten in geldelijk opzicht dat deswege de begrooting voor 1910 niet met het geraamde tekort van 1908 als uitgangspunt kon worden opgemaakt, gelijk in de bedoeling van den ontwerper van het plan had gelegen, maar het veel grootere werkelijke tekort van 1908 grondslag voor de becijferingen voor het budget van 1910, en volgende jaren, moest worden, teneinde den druk, door het stelsel op de geldmiddelen gelegd, te kunnen aanvaarden.

van de uitgaven en inkomsten op de begrooting niet aanvaardde, mede het nadere financieele stelsel ter zijde hebben gesteld.

Ten aanzien van Curaçao moet in dit verband worden opgemerkt dat, hadde die grondgedachte zich langs evenbedoelden weg een vaste plaats in de waardeschatting van het algemeen verzekerd, in de koloniën zoowel als in het Moederland, het er niet toe had kunnen komen dat, in de laatste jaren, telkens variaties in standpunt aangaande de in Curaçao te voeren budget-politiek noodzakelijk blijken om den wagen in het spoor te kunnen houden.

* * *

Vorenstaande beschouwingen hebben vermoedelijk alreede doen gevoelen welke maatregel ten aanzien van de West-Indische begrootingen in de eerste plaats in overweging zal dienen te worden genomen. *Men breke met de van oudsher gevolgde budget-politiek, waarbij de rijksbijdrage aan de koloniale middelen in a lump sum — in den vorm van een sluitpost ter begrooting — wordt verstrekt en doe geldelijken steun uit 's Rijks schatkist voortaan slechts ten goede komen aan specifiek daarvoor aangewezen doeleinden en maatregelen, in de begrooting zelf op preciese en duidelijke wijze omschreven.*

Met andere woorden: het subsidie-bedrag worde niet meer bepaald als gevolg van deze redeneering: „zoo en „zooveel zijn de als noodzakelijk te beschouwen koloniale uit„gaven in het volgend jaar geraamd, zoo en zooveel de ko„loniale inkomsten die daartegenover zullen komen te staan, „waaruit volgt dat 's Rijks kas het verschil tusschen een en „ander zal moeten dekken en voorts het geldelijk risico ten „aanzien van de juistheid dier becijferingen zal moeten aan„vaarden", maar naar den volgenden opzet: „zooveel komt „gij, Kolonie, tekort in het volgend begrootingsjaar, naar „uwe eigen becijferingen; ik, Moederland, heb mij overtuigd „dat gij op dit oogenblik niet in staat zijt om voor meer „dan een zeker deel daarvan uit de eigen middelen dekking „te vinden. Ik kom U daarom tegemoet in het dragen van

„den last der voorzieningen *a*, *b* en *c*, welke gij aan mij verplicht zijt in hun huidigen omvang te treffen of naar mijn „aanwijzing tot stand te doen komen, en verder ten aanzien „van de uitvoering der maatregelen en werken *x*, *y* en *z*, die „ook ik gaarne te uwent zag ter hand genomen, teneinde „uw toestand te verbeteren of uw toekomst te verhelderen. „Overigens moet gij nu zelf doen, wat ge niet laten kunt, „of wilt, en roeien met de riemen die ge hebt, maar daarbij „mede het risico van uw geldelijke gestie aanvaarden".

Dit laatste moest eigenlijk worden vooropgesteld. Want zonder deze voorwaarde kan geen enkele nieuwe regeling van de finantieele verhouding tusschen Moederland en koloniën in West-Indië een bevredigend perspectief met zich brengen. Men spiegele zich te dezer zake aan wat vroeger telken male opnieuw kon worden geconstateerd, tijdens de levensjaren van het plan-IDENBURG, toen de Surinaamsche begrooting elk jaar met passen en meten volgens dat plan in elkaar werd gezet, nochtans reeds spoedig daarna, als eene zgn. „regularisatiewet" ten aanzien van dezelfde begrooting ingediend werd, moest worden ervaren dat al het moeizame cijferwerk en wat daaraan verbonden was niet dan van beperkte theoretische beteekenis, van hypothetische waarde geweest waren.

Die regularisatiewetten, met hare redeneering van: „zoo „hebben wij het indertijd uitgerekend, zóó is het uitgekomen, „zooveel moet er meer bij, en *dus* dient het oorspronkelijk „geraamd subsidiebedrag met dat méér noodig geblekene te „worden verhoogd", moesten eigenlijk niet meer kunnen voorkomen.

De begrooting moet kloppend blijven.

Wordt in den loop van het begrootingsjaar gezien dat het misloopt met den evenwichtstoestand van het budget, dan behooren aanstonds maatregelen te worden getroffen om het verbroken evenwicht hersteld te krijgen.

De methode die Gouverneur STAAL in 1918 in toepassing heeft gebracht toen men in de kolonie Suriname voor de verplichting stond om een belangrijk nadeelig saldo, onverwacht gevolg van bepaalde maatregelen in het belang van de voedselvoorziening van de Surinaamsche bevolking

genomen, uit eigen bronnen van inkomst te vereffenen, namelijk een tijdelijke heffing van opcenten op daarvoor in aanmerking komende koloniale middelen, [1]) geeft eene goede vingerwijzing voor de richting welke kan worden gevolgd, voor het geval het deficit niet door bezuiniging op andere uitgaven uit de wereld zou zijn te helpen. Kan het tekort, om welke reden ook, eerst na afloop van het dienstjaar worden vereffend, dan geeft de wijze van doen, die in overeenkomstige gevallen door gemeenten in het Moederland gevolgd wordt en waarbij het deficit in den vorm van een uitgaafspost op eene volgende begrooting in vergelijking wordt gebracht met de alsdan ter beschikking te stellen dekkingsmiddelen, den weg aan welke ook in Suriname en in Curaçao zou kunnen worden bewandeld.

Inzonderheid door dergelijke voorzieningen zal het besef in de kolonie levend blijven dat de geldelijke gevolgen van een eventueele overschrijding der begrooting op de betrokken communiteit alléén terugvalt, dat dus aan dekking van een ontstaan tekort op de jaarrekening niet zal kunnen worden ontkomen, ook al wordt deze verplaatst naar een later tijdstip, en dientengevolge in bedoelde gewesten automatisch een scherp belang ontstaan om den financieelen wagen in het goede spoor te houden.

Zekere lenigheid van beweging in geldelijk opzicht zou evenwel hiervoor aan het Koloniaal Bestuur dienen te worden verzekerd; verruiming van de grenzen van het voor „Onvoorziene Uitgaven" op de Surinaamsche en op de Curaçaosche begrooting uitgetrokken geldsbedrag, dat thans vrij bescheiden afmetingen heeft, zal wenschelijk blijken, en misschien daarnevens nog het toelaten van overschrijvingen, binnen zekere grenzen, van den eenen begrootingspost op den anderen.

Zouden beide evenbesproken maatregelen, ten aanzien van

[1]) Surinaamsche verordening van 30 November 1918 (Gouvernementsblad no. 96) houdende versterking der middelen gedurende de jaren 1918 en 1919 (nadere heffing van opcenten op de invoerrechten); de zg. „Sitoebondo-rijst-verordening".

de West-Indische begrootingen in toepassing te brengen [1]), ook metterdaad tot uitvoering komen, van eene „stabiliseering" van de geldelijke verhoudingen tusschen Nederland en zijne koloniën in West-Indië zal eerst dan kunnen worden gesproken als tevens de figuur voor eene koloniale begrooting, die in de Regeeringsreglementen voor Suriname en Curaçao als de normale geteekend staat, d.i. eene begrooting waarop koloniale inkomsten met koloniale uitgaven balanceeren, te dien opzichte zooveel mogelijk benaderd wordt.

Men verzekerde deswege aan de West-Indische begrootingen, ab ovo, nevens het beeld ook het karakter *van een sluitend budget,* en drage zorg dat noch het een noch het ander gedurende de behandeling van de begrootingsontwerpen in de vertegenwoordigende Colleges verloren gaan.

Elk dier begrootingsontwerpen worde daarom ineengezet en ingediend, althans zoolang de geldelijke omstandigheden der koloniën niet in gunstigen zin gewijzigd zijn, niet als enkelvoudig stuk, gelijk thans, *maar gesplitst naar de onderscheiding der daarop voorkomende uitgaven,* in dien zin dat gekomen wordt tot:

a. eene begrooting, in vorm en inhoud de lijnen van het begrootingsontwerp van thans volgend, doch aan de ontvangst-zijde den subsidiepost missend en aan de uitgaven-zijde ontlast van het samenstel der posten, waarvoor het Moederland, overeenkomstig de in het eerste gedeelte van dit artikel aangegeven en hieronder nader te bespreken beginselen de dekking (geheel of ten deele) voor zijne rekening neemt; [2])

---

[1]) Zou eene gelijktijdige tenuitvoerlegging van die beide maatregelen bezwaren met zich brengen, niets belet alsdan het volgen van eene gedragslijn, waarbij eerst ten aanzien van den eenen maatregel worde „gepokt en gemazeld", en daarna tot invoering van den tweeden maatregel, de afschaffing van de zg. „regularisatie-wetten" worde overgegaan.

[2]) De omschrijving van die begrootingsonderdeelen behoort nochtans niet van de gewone begrooting weg te vallen. Naar gelang van omstandigheden dienen de onderwerpelijke posten daarop uitgetrokken te worden hetzij voor een bedrag van *f* 1.— indien het Moederland

b. eene (tweede) begrooting, op welke uitsluitend het evenbedoeld samenstel van posten van uitgaaf voorkomt, waartegenover het rijkssubsidie in vergelijking is gebracht.

Op elk der twee begrootingsontwerpen zijn aldus ontvangsten en uitgaven volkomen met elkander in evenwicht.

Het eerste begrootingsontwerp is, in den gevolgden gedachtengang, feitelijk „de koloniale huishoudelijke begrooting" van artt. 108/111 van het Surinaamsch Regeeringsreglement en van artt. 100/103 van het Curaçaosch Regeeringsreglement, nochtans daadwerkelijk (tijdelijk) ontlast van den druk of van het overmatige deel van den druk op het budget van zekere voorzieningen, waartoe de kolonie, *als zijnde eene Nederlandsche*, gehouden is over te gaan en van de uitgaven voor eenige andere in de kolonie te treffen maatregelen met economische tendenz.

Men noeme de aldus gecorrigeerde begrooting, om aan een eenmaal gebruikelijken term vast te houden, de „gewone" begrooting.

Het tweede ontwerp is die voor de „buitengewone" (of „gesubsidiëerde") begrooting en wijst aan zoowel evenbedoelde uitgaven die tijdelijk (geheel of ten deele) ten behoeve van de kolonie door het Moederland zullen worden voldaan, als de kosten van de maatregelen of werken die het Moederland, ten einde den welstand in de kolonie op hooger peil te brengen, voor zijne rekening neemt, — voor zoover en zoolang de kolonie deze niet kan betalen.

---

de uitgaven geheel overneemt, hetzij voor het bedrag dat de kolonie voor de dekking ervan zal opbrengen.

Aldus:

Art. . . . Nieuwe bouwwerken	*f* 1.—
Art. . . . Kosten van het onderwijs . . . . *f* X.—	
waarvan ten laste van 's Rijks schatkist genomen wordt een bedrag van . . . . „ Y	
	„ X-Y
Art. . . . Aanschaffing van een sleepboot voor het havenbedrijf	„ 1
enz.	

De twee ontwerpen worden tezamen ingediend en toegelicht. Hunne behandeling heeft plaats op de gebruikelijke wijze. Bij dit laatste worde echter als beginsel aangenomen:

1°. dat, welke ook de amendeeringen mogen zijn, die tijdens de beraadslagingen in het koloniaal vertegenwoordigend College in het ontwerp voor de „gewone" begrooting worden aangebracht, door de Koloniale Staten (den Kolonialen Raad), deze nimmer aannemelijk kunnen zijn wanneer daardoor het evenwicht tusschen inkomsten en uitgaven op die begrooting ongunstig zal worden beïnvloed, m.a.w. dat inzonderheid eene *verhooging* van kredieten alleen dàn effect zal kunnen hebben als daartegenover wordt gesteld òf eene evenredige bezuiniging op andere uitgaven òf eene verhooging van de opbrengst der eigen midden, tenzij de amendeering zou betreffen de overbrenging van op het ontwerp voorkomende uitgaven naar dat van de „buitengewone" begrooting;

2°. dat eene amendeering van de „buitengewone" begrooting — inclusief dus de zooeven bedoelde overbrenging van uitgaven — slechts het karakter van een wensch kan dragen, dat daaraan alzoo slechts de beteekenis van herziening van een verlanglijst mag worden toegekend, ten ware de wijziging zou gaan in deze richting, dat onderdeelen van de „gesubsidieerde" begrooting voor overbrenging naar en bekostiging uit de „gewone" begrooting worden aangewezen.

De vraag of het niet gewenscht zou zijn om de „buitengewone" begrooting eerst aan de orde te stellen als de „gewone" begrooting is afgedaan en dus aan eerstgenoemd ontwerp vorm en karakter van een „suppletoire" begrooting te geven, moet ontkennend worden beantwoord. Dergelijke wijze van doen zou hare voordeelen hebben doch, aangezien het verband dat tusschen de beide ontwerpen bestaat en behouden moet blijven alsdan uit het gezicht zou worden verloren, zooal niet zou worden verbroken, wat tot groote bezwaren aanleiding zou geven bij begrootingsbeschouwingen en beslissingen, dient het denkbeeld van eene

niet-gelijktijdige behandeling van de beide begrootingsontwerpen ter zijde te worden gesteld. [1])

Ook bij het aanhangig maken van de Surinaamsche en Curaçaosche begrootingen bij de Staten-Generaal dienen elk van deze alsdan aan de Kamers te worden voorgelegd in *twee* begrootingsontwerpen, van eenzelfde inrichting en strekking als de voorafgegane koloniale ontwerpen voor de voorloopige vaststelling van de betrokken begrootingen, terwijl mede ten aanzien van de behandeling daarvan in de Tweede Kamer van dezelfde beginselen zal moeten worden uitgegaan als gegolden hebben bij de totstandbrenging van die voorloopige begrootingen.

Ofschoon de West-Indische Regeeringsreglementen niet anders kennen dan ééne koloniale huishoudelijke begrooting (in het enkelvoud) kan daarin, naar het voorkomt, geen wettelijk bezwaar worden gezien tegen de verwezenlijking van het besproken denkbeeld van splitsing van het budget in éëne „gewone" en éëne „buitengewone" begrooting. De feitelijke toestand is trouwens reeds thans deze, dat vrijwel elke West-Indische begrooting in meer dan één wet neergelegd is, de begrootingswet namelijk en zoogenaamde „suppletoire" begrootingen en eene regularisatiewet daarnevens. Doch zou, als bedoeld formeel bezwaar wegen mocht, en mede als het aanbeveling zou verdienen om het hiervoren uiteengezette systeem van begrootingsbehandeling in de wet vast te leggen voordat tot de toepassing daarvan in de praktijk zal worden overgegaan, tot wijziging terzake van de West-Indische Regeeringsreglementen moeten worden besloten, dan zou dergelijke wijziging in zoo korten tijd kunnen worden tot stand gebracht dat een en ander thans niet van invloed behoeft te zijn ten aanzien van het nemen van een beginsel-beslissing ten deze.

[1]) Eene omwerking van de bestaande begrooting naar vorenbedoelde beginselen, doch in dezen zin, dat in één hoofdstuk daarvan wordt ondergebracht wat anders in de „buitengewone" begrooting zijn plaats zou vinden, is mede niet aan te raden omdat alsdan het karakter van dat onderdeel van de begrooting niet voldoende tot zijn recht zou komen. Ook met het oog op de behandeling van de begrooting in de Eerste Kamer is een splitsing als te voren bedoeld, meer gewenscht.

Een staatsrechtelijk novum zou bij verwezenlijking van het denkbeeld immers niet worden ingevoerd. In overeenstemming met de Grondwet van 1848 verordende de Provinciale Wet, tot hare wijziging in 1905, eene splitsing van het provinciale budget in twee begrootingen, één voor de enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven, en één voor zooveel het provinciaal bestuur rijksbestuur was. [1])

Een variant van de gedachte, die aan deze regeling tot grondslag lag, zou dus thans, ten aanzien van de koloniën in West-Indië, in de begrootingswetgeving zijn te verwezenlijken, in casu — gezien het antecedent — zonder vrees voor eene bestrijding wegens beginsel-bezwaren.

Aan eene splitsing van de koloniale begrooting in den hoogeraangegeven zin is mede het voordeel verbonden dat van meet af worden voorkomen twistvragen en controversen van principieelen aard, die eene indeeling van begrootingsposten naar het karakter dat dezen in het raam van bizondere geldelijke stelsels wordt toegekend, met zich brengt, zooals laatstelijk nog het geval was bij de behandeling in de Tweede Kamer van de motie-SIBINGA MULDER, welke, gelijk reeds hiervoren werd vermeld, de uitvoering van het zoogenaamd „plan-STAAL" voor de Surinaamsche begrooting in den weg trad.

Welke zijn de uitgaven ter begrooting, op zich zelf beschouwd, van bizonderen, welke van niet-bizonderen aard? Welke koloniale uitgaven moeten worden gerekend tot de „huishoudelijke" uitgaven, welke missen dat karakter? Welke uitgaven moeten „kapitaals-uitgaven" worden geacht en welke kunnen niet als zoodanig gelden? Merkte Minister PLEYTE niet ten rechte op, in zijne Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer nopens de Curaçaosche begrooting voor 1918, dat ten aanzien van dergelijke splitsingen van begrootingsposten, hoe ook uitgevoerd, wel nimmer algemeene instemming zal worden verkregen?

In het met dit artikel aanbevolen systeem wordt geen

[1]) LENTING en ROMEIJN. „Schets van het Nederlandsch Staatsbestuur", 7e uitgave, bl. 684.

beslissende beteekenis toegekend aan het antwoord op dergelijke vragen, bepaalde begrootingsposten of begrootingscredieten betreffende, maar in beginsel slechts onderscheiden tusschen takken van dienst, die de kolonie bekostigen kan en bekostigen moet, en andere takken van dienst, ten aanzien waarvan steun uit 's Rijks kas kan worden verleend, voor zooveel en zoolang de kolonie voor de uitrusting en de functionneering daarvan aan eischen is gebonden, die niet in overeenstemming zijn met hare economische ontwikkeling en finantieele kracht, nevens voorzieningen, die de kolonie in staat moeten stellen om mettertijd van dien steun uit 's Rijks kas af te komen.

's-Gravenhage, Januari 1921. X.

(Wordt vervolgd).

II

In het rapport van de z.g. „Suriname-Commissie" van 1911 [1]) werd o.m. het denkbeeld van splitsing van de koloniale begrooting, in casu die van Suriname, in één „gewone" en één „buitengewone" begrooting in beschouwing genomen en — zij het ook op andere dan de in dit artikel daarvoor aangevoerde gronden — dergelijke splitsing krachtig aanbevolen, nochtans langs andere lijnen te bewerkstelligen dan die dezerzijds daarvoor werden uitgestippeld.

De commissie was van meening dat het stelsel van zelfbestuur, zooals dat in het Regeeringsreglement is neergelegd, eenerzijds werkelijke autonomie aan de kolonie onthoudt doordat vaststelling van de begrooting in Nederland regel is, en anderzijds aan de kolonie eene taak oplegt, welke hare geldelijke en geestelijke krachten te boven zou gaan.

De commissie wenschte deswege in de begrooting onderscheid te zien gemaakt tusschen uitgaven, bestemd om zoo doelmatig mogelijk in de huishoudelijke behoeften van de kolonie te voorzien en uitgaven om de levensvoorwaarden der kolonie te verbeteren. De bekostiging van de eerstbedoelde uitgaven zou de kolonie zonder eenigen geldelijken steun uit 's Rijks kas hoegenaamd moeten dragen, daartegenover echter *volledige zeggenschap* verkrijgen bij organisatie van de betreffende takken van dienst en bij uitvoering van te nemen maatregelen, terwijl de kosten van de andere soort voorzieningen geheel zouden terugvallen op het Moederland hetwelk, behoudens het „advies" van het koloniaal Bestuur, de volledige macht omtrent inrichting en gestie

---

[1]) Rapport van de Staatscommissie-Bos c.s., onder den titel „De economische en finantieele toestand der kolonie Suriname" uitgegeven bij de firma MARTINUS NIJHOFF te 's-Gravenhage (1911).

van de tot zich getrokken koloniale diensten, enz. verkrijgen zou.

Ook de ontvangsten van de kolonie zouden, in het stelsel van de „Suriname-Commissie" gesplitst dienen te worden; met name van de voorzieningen, die het Moederland bekostigt zou het mede de ontvangsten dienen te trekken.

Bij organieke regeling, op gezette tijdstippen te herzien, zou voorts moeten worden bepaald welke uitgaven ten behoeve van den openbaren dienst ten laste van de kolonie, welke ten laste van het Moederland zouden moeten worden gebracht, en welke de daartegenoverstaande twee groepen van middelen zouden zijn.

Aan de kolonie zou tenslotte het recht worden verzekerd, om als zij zich in staat acht eene groep van uitgaven ten volle te dragen, den betrokken tak van dienst wederom tot zich te trekken (met de consequentiën van dien) en mede de daartegenovergestelde inkomsten op hare begrooting over te nemen.

Van de uitvoering van hare denkbeelden ten deze verwachtte de commissie-Bos (blz. 270 van het rapport) dat het beginsel van koloniale autonomie op wel is waar meer beperkt terrein, maar dan ook meer zuiver gehouden, in Suriname zou zijn door te voeren en dat anderzijds, indien de maatregelen tot verhooging van den economischen bloei van de kolonie, door het Moederland te nemen, voldoende gevolgen zouden hebben, de op 's Rijks schatkist rustende subsidie-lasten zouden kunnen worden verminderd of zouden vervallen.

Deze laatste gevolgtrekking zal wel niemand betwisten; de vraag is echter of, om het einddoel te kunnen bereiken *mede* eene inkorting van het aan de kolonie geschonken begrootingsrecht, dus eene aantasting van de grondslagen waarop de West-Indische Regeeringsreglementen zijn opgebouwd, zij het ook met de bedoeling om de aanvankelijk ter zijde te stellen beginselen van koloniaal bestuur mettertijd wederom in volle eer te herstellen, noodzakelijk moet worden geacht.

Er is ruimte voor twijfel te dezen aanzien — zelfs

goede grond om aan te nemen dat, waren de voorstellen van de commissie op dit punt tot uitvoering gekomen, ten aanzien van de bestuursgestie in Suriname in meer dan een opzicht onzuivere toestanden in het leven zouden zijn geroepen.

In de eerste plaats vraagt hier de aandacht het bezwaar van staatsrechtelijken aard, dat door Minister PLEYTE aangevoerd werd tegen de kern van het besproken voorstel van de commissie, de verzekering *bij voorbaat* aan de kolonie van absolute zeggenschap ten aanzien van de regeling van door haar zelf bekostigde of te bekostigen onderwerpen van bestuur. Op de meening van dien bewindsman dat dergelijke maatregel in strijd zou zijn met de beginselen, waarop artikel 61, eerste lid van de Grondwet — hetwelk aan den Koning het opperbestuur over de koloniën voorbehoudt — steunt, moge wellicht — uit een juridisch oogpunt bezien — zijn af te dingen, [1]) aan de ingebrachte bedenking valt toch kwalijk beteekenis ten aanzien *van de praktijk* te ontzeggen. In het oog worde gehouden dat, bij den bestaanden band tusschen Moederland en de koloniën in West-Indië, het Opperbestuur zich ook in *huishoudelijke* aangelegenheden niet geheel zou *mogen* onttrekken aan politieke of moreele verantwoordelijkheid, opgelegd door de verhouding tot de kolonie, het eigen volk of andere naties.

Dat het veto-recht van den Koning ten aanzien van in de kolonie getroffen wettelijke voorzieningen en begrootingsmaatregelen, en de verplichting van den Gouverneur om de kolonie te besturen met inachtneming van 's Konings bevelen (art. 21 Surinaamsch Regeeringsreglement) ten deze aan het bezwaar zouden tegemoetkomen, zooals opponenten tegen de opvatting van Minister PLEYTE inbrachten, moet betwistbaar worden geacht; inzonderheid in gevallen, waarbij op *passieven* wederstand wordt gestuit kunnen deze middelen niet immer tot goeden uitslag leiden.

Regeling *bij de wet* van in de kolonie niet gewilde voor-

[1]) Zie de bespreking omtrent deze kwestie in de vergadering van de Tweede Kamer van 17 December 1914, ter gelegenheid van de behandeling van de Surinaamsche begrooting voor 1914 gehouden.

zieningen of behartiging langs dien weg van aldaar niet genoegzaam gewaardeerde belangen — de wenschelijkheid om dergelijke modus procendendi te behouden wordt in het voorstel der commissie erkend doch de feitelijke toepassing ervan gedacht alleen voor zéér bijzondere gevallen — is natuurlijk een afdoend correctief. Het behoeft nochtans geen betoog dat, als op deze en gene wijze kan worden ingegrepen in beslissingen van den kolonialen wetgever (begrootingswetgever), alzoo ook over koloniale fondsen kan worden beschikt — rechtstreeks of zijdelings — met terzijdestelling van koloniale wenschen of meeningen dienaangaande, van de *volledigheid in zeggenschap* van de kolonie ten aanzien van de uitoefening van zekere bestuursrechten niet veel overblijft om grondzuil te kunnen zijn voor een nieuw politiek-finantieel stelsel als het door de commissie-Bos c.s. voor Suriname aanbevolen, maar aldaar met het tegendeel van ingenomenheid ontvangen systeem.

Het denkbeeld om eene splitsing van de koloniale begrooting met eene inperking van de koloniale autonomie doen samengaan, teneinde langs dien weg mede tot bezuiniging op uitgaven te geraken is, bijzonderlijk wat dit laatste betreft, door den oud-Gouverneur van Suriname, Dr. C. Lely, in beschouwing genomen in een rede, op 8 Februari 1912 in de Eerste Kamer gehouden ter gelegenheid van de behandeling van de Surinaamsche begrooting voor dat jaar. De heer Lely heeft toen duidelijk doen uitkomen, dat bij aanvaarding van dergelijke politiek factoren zouden ontstaan die veeleer tot uitzetting van uitgaven, dan tot bezuiniging leiden en daarbij er op gewezen, dat als men wil trachten om in eene kolonie het begrip van zelfbestuur tot eene *zuivere toepassing* te doen komen, ondanks het feit dat de grondslag daarvoor, eene geldelijke onafhankelijkheid, nog niet aanwezig is, men tot gedwongen constructies geraakt die zich misschien op papier goed laten aanzien, maar in werkelijkheid niets te beteekenen hebben, schade kunnen doen aan behartenswaardige belangen, en deswege beter achterwege waren gelaten.

Daar komt nog bij dat in de beschouwingen van de commissie-

Bos c.s. geen plaats is ingeruimd aan een bespreking van den in den aanhef van dit artikel in het licht gestelden factor, namelijk den druk op het koloniaal budget, voortvloeiende uit het feit dat de kolonie eene *Nederlandsche* is. Voor het aanbrengen van relief ten deze, ook in toekomstige gevallen, waarbij die druk verzwaard moet worden, bevat het rapport dan ook geene specifieke voorstellen, en zou dus, uit dien hoofde reeds, als leiddraad in politiek-finantiëelen zin, als onvolledig dienen te worden beschouwd.

In het met dit artikel omlijnd stelsel van begrootingsindeeling kan nochtans geen plaats worden ingeruimd aan begrootingsonderdeelen met individueele zelfstandigheid; de „gewone" en de „buitengewone" begrooting zijn daarin zoo nauw aan elkaar verbonden, en reageeren zoo scherp op elkaar dat, althans zoolang den West-Indischen koloniën subsidiën uit 's Rijks schatkist toevloeien, dergelijke zelfstandigheid — in reëelen zin genomen — hier niet zou zijn te bewerkstelligen. Er zal bij toepassing van het stelsel zelfs eene voortdurende, nauwlettende observatie moeten plaats vinden van de verhouding, waarin de „gewone" en de „buitengewone" koloniale begrootingen tot elkander zullen komen te staan, en van de richting waarin zij zich nader ten opzichte van elkander zullen bewegen. Bovenal zal er voor moeten worden gewaakt dat in de „gesubsidiëerde" begrooting elementen insluipen, welke haar uitdijen ten behoeve van de „gewone" begrooting veroorzaken kunnen, aldus het afslijtingsproces belemmerend hetwelk zal moeten worden bevorderd ten aanzien van die, aan het feit van ontvangst door de kolonie van een rijkssubsidie onafscheidelijk te verbinden, zonder dergelijke subsidiëering overbodig geworden „buitengewone" begrooting.

Doch dit alles beduidt allerminst dat de toestand die thans bestaat er op zal achteruitgaan. Men zal integendeel in praktisch opzicht aanmerkelijk winnen, omdat de verhoudingen meer zuiver zullen worden gesteld, en mede winst boeken in anderen zin, doordat de *beteekenis* van het subsidiecijfer alsdan voor niet-ingewijden geen puzzle meer vormen kan en diensvolgens de *beoordeeling* van de mérites van dergelijke

begrooting door het groote publiek niet meer die blijft van onbegrijpelijkheden.

Het moet ook duidelijk zijn dat menig element van politieke tegenstelling, thans bij de behandeling van de begrooting naar voren komend, in dat geval wegvallen moet of, omdat eene controverse dienaangaande slechts academische waarde zal hebben, den angel verliest, ten bate van persoonlijke en van zakelijke verhoudingen. Met name zal de begrootingswetgever *in Nederland* geheel anders komen te staan tegenover eventueele verhoogingen van eene „gewone" begrooting, wanneer terzelfder tijd de correspondeerende middelen worden aangewezen of beschikbaar zijn gesteld teneinde aan in de de kolonie naar voren gebrachte huishoudelijke behoeften te kunnen voldoen, dan wanneer, zooals thans, door dien wetgever *eindbeslissingen* omtrent de meerdere of mindere wenschelijkheid van dergelijke voorzieningen dienen te worden genomen, mede onder den invloed van de overweging, dat eventueel de geldelijke lasten terzake door 's Rijks schatkist zullen moeten worden gedragen. [1])

Principiëele verschillen daargelaten — eene begrooting heeft nevens geldelijke ook andere, b.v. politieke en ook moreele zijden — zal het Opperbestuur in het uiteengezet stelsel zich alleen dàn tot interveniëeren in de huishouding van de kolonie geroepen achten, wanneer door het aldaar aan- of overnemen van bijzondere begrootingsvoorstellen het tempo van overgang van posten van de „buitengewone" naar de „gewone" begrooting ongunstig zal worden beïnvloed, en dan nog alleen in die gevallen, waarbij zwaarder wegende voordeelen worden gemist, welke tegenover dien invloed zouden kunnen worden gesteld.

Het moge nog veroorloofd zijn enkele woorden te wijden aan de *keuze* der begrootingsposten die, in hun geheel of ten deele, voor opneming in eene koloniale „buitengewone"

---

[1]) In het tijdperk, waarin de kolonie Curaçao geen subsidie behoefde (1883/1894) heeft het Opperbestuur nimmer aanleiding gevonden om eene in de kolonie vastgestelde begrooting voor wijziging door den Nederlandschen begrootingswetgever in aanmerking te brengen.

begrooting in aanmerking zouden dienen te worden gebracht. Bijzonder bezwaarlijk zou het niet zijn om, de begrooting voor 1921 b.v. raadplegend, het cijfer van de daarop voorkomende Rijksbijdrage als punt van uitgang te nemen en meerdere begrootingsonderdeelen uit te zonderen die eenerzijds een meer of min vast karakter dragen en daarbij van zekere geldelijke beteekenis zijn, anderzijds in hun gezamenlijk beloop ongeveer overeenkomen met dat van dien subsidiepost, daarna deze onderdeelen van uitgaaf in eene „buitengewone" begrooting voor dat jaar onder te brengen en gevolglijk ook tot eene sluitende „gewone" begrooting voor 1921 te geraken.

Een stevige basis, inzonderheid voor de toekomst, zou dergelijke handelwijze nochtans niet leveren omdat, eenmaal tot zekere splitsing van het koloniaal budget gekomen, het *principieel* karakter daarvan zal dienen te worden gehandhaafd, en de begrootingsvoorstellen, die in latere jaren worden ingediend, eventueel daaraan zullen moeten worden getoetst.

De zaak zal zóó dienen te worden aangevat dat allereerst worde nagegaan welke de takken van dienst in de betrokken kolonie zijn, waarvan de uitrusting en de werkwijze, naar *Nederlandschen* maatstaf, de geldelijke krachten van de kolonie overmatig aanspreken. Daarna zal dienen te worden vastgesteld wat ongeveer het part is dat de kolonie redelijkerwijs, in verhouding tot hare ressources alzoo, voor „eigen" rekening zal moeten nemen van de uitgaven, welke voor de in beschouwing genomen takken van dienst of voorzieningen dienen te worden aangewezen.

Voor het beoogde doel is het allerminst noodig de geheele begrooting van thans aan een onderzoek van dergelijke strekking te onderwerpen. Men bepale zich integendeel tot slechts enkele onderdeelen daarvan — de zéér enkele zelfs, die niet alleen omdat de groote geldelijke beteekenis daarvan voor de koloniale administratie vaststaat, zich vanzelf voor dergelijke analyse aanbieden, maar die ook, wijl zij leven en horizon bezitten, de belangstelling trekken van degenen voor wie het lot en de toekomst van de West-Indische

koloniën geen overschillige zaak is, en die de daaraan te verleenen steun uit 's Rijks schatkist een populair karakter zullen doen dragen, zooals ten aanzien van begrootingsonderdeelen in zake Onderwijs, Hygiëne, Sociale werkzaamheid e.d., het geval zal blijken zijn.

Deze vast te stellen Moederlandsche „quota" in de kosten van evenbedoelde takken van dienst, welke uiteraard noch in aantal, noch naar aard, noch in beloop, voor beide koloniën in West-Indië langs dezelfde lijnen behoeven te worden uitgelegd, moeten nu in de „buitengewone" koloniale begrooting hare plaats vinden. Verder dienen in die begrooting, voor zoover noodig, te worden opgenomen nevens zekere voorzieningen van tijdelijken aard, verband houdende met de abnormale tijdsomstandigheden („crisis-uitgaven" e.d.), de *specifiek* aan te geven kredieten voor belangrijke openbare werken en voor bijzondere maatregelen van algemeen nut, strekkende tot verhooging van den welstand in de kolonie [1]).

Aangezien het gezamenlijk beloop van laatstbedoelde begrootingsonderdeelen een jaarlijks wisselend bedrag vertegenwoordigen zal, in tegenstelling met andere, op die begrooting te brengen kredieten voor Moederlandsche quota in de kosten van zekere takken van dienst, met welke meer of min vaste geldsommen zullen gemoeid zijn, zal de opneming daarvan in de „buitengewone" begrooting ook hierom aanbeveling verdienen wijl bedoelde voorzieningen, wat tijdstip van aanvatting en tempo van uitvoering betreft,

---

[1]) Als bijlage *C* wordt een ontwerp van een „buitengewone" begrooting als bedoeld, gegeven. Het spreekt wel van zelf, dat hiervan talrijke varianten mogelijk zijn. De bijlage maakt dus geenszins een integreerend deel uit van het artikel, maar is slechts ineengezet om de gedachten te bepalen van hen, die de praktische uitvoerbaarheid van het denkbeeld om tot eene splitsing van de West-Indische begrootingen over te gaan, zullen hebben te overwegen.

Waar eventueel het geheele regeeringsbeleid met de eenmaal in dergelijke splitsing neergelegde beginselen van politieken en geldelijken aard zal zijn samengeweven, zullen het uiteraard de Gouverneurs der koloniën moeten zijn welke, in overleg met het Opperbestuur, dienaangaande initiatief-voorstellen zullen hebben aanhangig te maken.

met minder bezwaar dan ten aanzien van andere begrootingsonderdeelen in den regel het geval zijn zal, aangepast kunnen worden aan de eischen van de geldelijke conjunctuur van het oogenblik.

De uitzondering ten aanzien van de opneming in de „buitengewone" begrooting van quota voor meerdere andere takken van dienst, dus het brengen van de kosten daarvan *in hun geheel* ten laste van de „gewone" begrooting, ondanks de omstandigheid dat te hunnen opzichte evenzeer overwegingen zouden kunnen worden geldend gemaakt, die voor eene andere handelwijze pleiten, is in het vorenstaande op nuttigheidsgronden aanbevolen. Echter zou zij ook kunnen worden bezien van uit het oogpunt dat hier, als zijdelings gevolg van de ontvangst door de kolonie van in vroegere jaren toegekende subsidiën, het proces van overheveling uit de „buitengewone" naar de „gewone" begrooting, dat de nu op eerstbedoelde begrooting te brengen quota in de toekomst zullen moeten ondergaan, reeds afgeloopen is voorzoover dergelijke bijdragen in de kosten van die andere takken van dienst betreft.

Mede worde weerstand geboden aan de gedachte om, hetzij ter reduceering van de op de „buitengewone" begrooting te brengen posten tot een minimum, hetzij om andere redenen, het Moederlandsch aandeel in de kosten van eenigen tak van dienst tot zoodanige hoogte op te voeren dat, praktisch genomen, die geheele dienst door 's Rijks schatkist zou worden gefinancierd. M. a. w. men kome niet indirect tot het hoogerbesproken stelsel van de „Suriname-Commissie" van 1911 en vermijde dus het ontstaan van wanverhoudingen in de koloniale administratiën, welke alsdan, nevens enkele welverzorgde takken van dienst, een aantal bloedlooze en verschiet missende diensten zouden tellen.

Aangezien tusschen de verschillende takken van dienst in eene West-Indische kolonie allerhande connexen bestaan, die niet dan door op zich zelf onnoodige uitbreiding van ambtelijke formatiën, e. d. zouden kunnen worden opgeheven en die met zich medebrengen dat de diensten als het ware in elkaar zwaluwstaarten, zou in het gegeven geval het

parasiteeren van de afdeelingen van bestuur die minder goed van fondsen zouden kunnen worden voorzien op de in betere omstandigheden verkeerende takken van dienst in de hand worden gewerkt. Ten nadeele van de zuiverheid in begrenzing van hetgeen in het aanbevolen stelsel voor rekening van de kolonie en hetgeen ten laste van het Moederland zou moeten worden gehouden, ten détrimente mede van het behoud van correcte ambtelijke opvattingen en gedragingen. Men opene niet den weg die op den duur leiden moet tot het branden van onheilige vuren op gewijde altaren in de koloniale administratiën. [1])

Voorts zal het evenzeer administratief juist als psychologisch goed gezien zijn wanneer bij de vaststelling van een Moederlandsch aandeel in de kosten van een kolonialen tak van dienst reeds aanstonds rekening worde gehouden met de additionneele kosten die nabijzijnde reorganisatiën of andere maatregelen van dien aard betrekkelijk dien tak van dienst met zich zullen brengen. (Men denke b.v. aan de hoogere kosten van het onderwijs, voortvloeiende uit de toepassing van het beginsel van gelijkstelling van het bijzonder met het openbaar onderwijs). Herzieningen van het bedrag van eenmaal vastgestelde quota van dien aard in *opwaartsche* richting zullen, zoo eenigszins mogelijk, moeten worden vermeden, als het stelsel op den duur goede uitkomsten zal hebben te geven.

Men zie ook af, zonder voorbehoud hoegenaamd, van het treffen van bepalingen ten aanzien van eene geleidelijke absorbeering van onderdeelen van de „buitengewone" begrooting door overeenkomstige onderdeelen van de „gewone" begrooting naar een van meet af opgezet „plan", ten aan-

[1]) De Fransche wet van 3 Mei 1854 — in 1866 ingetrokken — bevatte ten aanzien van een aantal Fransche koloniën eene regeling waarbij verschillende onderdeelen van de koloniale administratie voor hunne bekostiging op de Moederlandsche schatkist werden aangewezen, en buiten de fondsen der betrokken kolonie werden gehouden „. . . Sous l'empire de cette législation, les sacrifices imposés au Trésor augmentèrent rapidement. Les subventions. . . . atteignirent bientôt un chiffre considérable. . . ." aldus *Girault* in zijn „Principes de Colonisation et de Législation Coloniale" (3e druk, IIe Deel bl. 220).

zien waarvan de jaarlijksche of periodieke overbrenging van een vastgesteld percentage dier kosten grondslag is. De mede op dit punt opgedane ervaring in de kolonie Suriname, bij de doorvoering van het „plan-IDENBURG", toen gerekend werd op eene vermindering van de rijksbijdrage voor den huishoudelijken dienst met ongeveer *f* 30.000 per jaar, maar welke verwachting niet tot verwezenlijking is kunnen worden gebracht, ondanks alle daartoe in het werk gestelde pogingen, moge tot waarschuwing strekken. Once bitten, twice shy.

Mede zal het aanbeveling verdienen om, wanneer eene geleidelijke overneming op de „gewone" begrooting plaats vermag te vinden van lasten die tot dan op de andere begrooting drukten, eerst aan te sturen op den *volledigen* overgang langs dien weg van één daarvoor in aanmerking komenden begrootingspost voordat met het proces ten aanzien van een anderen post zal worden begonnen. In geldelijk opzicht komt het op hetzelfde neer, maar op zielkundige gronden kan worden verwacht dat de aanbevolen wijze van handelen meer voldoening geven zal.

Tenslotte hoede men zich ervoor om in het financieel program te veel beteekenis toe te kennen aan „leeningen".

De leeningspolitiek voor de West-Indische koloniën, die Minister IDENBURG voor het eerst toepaste ten aanzien van de Surinaamsche en Curaçaosche begrootingen voor 1919, waarbij voor bekostiging van z.g. „kapitaals"-uitgaven op de opbrengst van terzake te sluiten koloniale leeningen gerekend is, in tegenstelling met de dienaangaande door Minister PLEYTE aanbevolen wijze van financiering [1]), waarbij voor deze uitgaven, althans grootendeels, uit de door de rijkssubsidie versterkte bronnen van inkomst van de koloniën buiten „leening" wordt geput, zal, naar het voorkomt, dienen te worden herzien.

Niet omdat de beginselen waarop de bestreden geldelijke gedragslijn berust onjuist mogen worden genoemd, maar

---

[1]) Zie de memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot vaststelling van de Curacaosche begrooting voor 1918, blz. 9, eerste kolom.

omdat in zonderheid aan de *praktische* toepassing daarvan in de West-Indische koloniën groote bezwaren kleven.

Wat is toch het geval?

De opbrengsten van bedoelde leeningen moeten worden aangewend om zekere maatregelen van openbaar nut of van algemeen belang in Suriname (in Curaçao) te bekostigen, met het vooropgezette doel om den welstand in de koloniën op hooger peil te brengen en dáárdoor tot eene geleidelijke vermindering, tenslotte tot het verdwijnen van den subsidiepost op de koloniale begrootingen te geraken. De revenuen uit die maatregelen voortvloeiend worden al dadelijk echter implicite vastgelegd voor dekking van rente-betalingen vooren aflossingen van die leeningen. Op het tot stand brengen, met behulp van bedoelde leeningen, van voorzieningen met groote rentabiliteit valt niet te rekenen zoolang de toestanden in de koloniën niet een geheel ander aspect in economisch opzicht verkrijgen; ware het anders, het particulier initiatief zou zich ten deze niet onbetuigd hebben gelaten. Eene belangrijk boven de normale kapitaals-rente komende opbrengst [1]) van de in die voorzieningen van Overheidswege gestoken en te steken geldsbedragen zal dus in den regel niet worden verkregen.

Maar daardoor wordt nu ook het te dezen aanzien vooropgestelde doel grootendeels gemist. Met de leeningspolitiek van Minister Idenburg komt men feitelijk *tot een in belangrijke mate stoppen van de bron, die het meest krachtig, langs rechtstreekschen weg, werkzaam dient te zijn voor de uiteindelijke verdwijning van den subsidiepost op de koloniale begrooting.*

De tegenwerping zou kunnen worden gemaakt dat nevens deze voorzieningen uit „leening" een aantal maatregelen en werken, voor de economische ontwikkeling der koloniën te nemen, op elke begrooting worden gevonden, die dus zijdelings uit het subsidie worden bekostigd, zoodat de uit

[1]) Dit in ruimen zin genomen nochtans; men vindt op de Surinaamsche begrooting b.v. onder de door leening te dekken uitgaven de kosten van reboisatiën en aanschaffing van fokvee; de dadelijke earning-power van dergelijke voorzieningen is, naar voor de hand ligt, niet bijster groot.

laatstbedoelde voorzieningen vroeger of later voort te vloeien baten rechtstreeks of indirect tot hoogeraangegeven doel zullen leiden en dat het verschil in deze er dus slechts een in tempo is.

Zal de juistheid van die tegenwerping moeten worden erkend, terzelfder tijd zal dan in het licht moeten worden gesteld dat, als het langs dezen weg blijft gaan, wanneer dus een aantal maatregelen, die bij bekostiging daarvan uit het rijkssubsidie, stevige zoden aan den financieelen dijk in de betrokken kolonie zouden kunnen brengen, voor hunne financiering zijn aangewezen op door die kolonie te sluiten „leeningen”, de West-Indische koloniale gemeenschappen *in afzienbaren tijd* niet van het Moederlandsch subsidie zullen kunnen worden vrijgemaakt. *De tegenwoordige subsidie-bedragen voor Suriname en Curaçao zijn daarvoor te hoog opgeloopen.*

Onder de bestaande omstandigheden moge de nieuwe leeningspolitiek mede het hare er toe kunnen bijdragen om mettertijd aan de koloniën in West-Indië eene geldelijke onafhankelijkheid te verzekeren, dit einddoel zou belangrijk spoediger worden bereikt, en waarschijnlijk in toto met geringer geldelijke offers van het Moederland, wanneer, voor den eerstvolgenden tijd althans, op die politiek werd teruggekomen en, voor zoover zulks de grenzen van het redelijke en geoorloofde niet overschrijdt, nog op het *rijkssubsidie* zal mogen worden gesteund voor de bekostiging van in de koloniën ter hand te nemen economische voorzieningen.

Het is niet van belang ontbloot hier op te merken, dat het Moederland de West-Indische subsidiën op zijne, uit de gewone bronnen van inkomst bestreden begrooting van uitgaven brengt, en die subsidiën rekent tot de staatsuitgaven, die à fonds perdu worden gedaan, en dat, waar de kolonië op minder gunstige voorwaarden dan het Rijk leeningen op de geldmarkt brengen kan, het nadeelig verschil in die voorwaarden zijdelings mede tot verhooging van subsidiecijfers aanleiding geeft.

Voorts is rekening te houden met altijd mogelijke failures van openbare werken e. d., zelfs bij goeden opzet en

voorzichtige uitvoering daarvan. Zijn de uitgaven terzake met het subsidie bestreden dan staat men voor eene déceptie, nochtans zonder geldelijke consequenties uit dezen hoofde ten aanzien van het koloniale budget; zijn die kosten daarentegen uit „leeningen" gevonden dan sleept de kolonie, ongeacht hare om andere redenen reeds ongunstig beinvloede begrootingsverhoudingen, den looden last der annuïteiten, enz. nog in een lang tijdperk met zich mede.

Wordt hierbij nog in aanmerking genomen dat het plaatsen van koloniale leeningen als bedoeld groote moeilijkheden met zich brengt [1]), en dat opeenstapelingen van dergelijke émissie's, zonder dat tevens op eene aanmerkelijke verbetering van financieele en economische toestanden zicht wordt verkregen, fnuikend werken moeten op het crediet van de koloniale gemeenschap, dan ligt de gevolgtrekking voor de hand dat het consequent doorvoeren van een politiek van geldleeningen, *opgevat als middel om tot stabiliseering van de geldmiddelen der koloniën in West-Indië te geraken*, ook uit dezen hoofde feitelijk zelf haar einddoel saboteert.

Terugkomend op de praktische toepassing van het voorgestane stelsel, moge er de nadruk op worden gelegd dat daarbij de vrijheid van kritiek van de vertegenwoordigende Colleges in de koloniën in geen enkel opzicht belemmerd wordt, noch aan hun initiatief of aan de uitoefening door die Colleges van het recht van amendement iets in den weg gelegd wordt. Het eenige wat ten deze wordt verlangd is, dat met betrekking tot eischen of wenschen, *de kostenvraag niet in het midden worde gelaten.*

Verlangt men een voorziening van huishoudelijken aard tot stand te zien komen ten opzichte waarvan het Bestuur zich heeft onthouden om bij de in behandeling genomen begrooting, als anderszins, voorstellen aanhangig te maken (wederinvoering van tijdschoten b.v.), de „gewone" begrooting worde dienovereenkomstig geamendeerd, eventueel met aanwijzing tevens van het dekkingsmiddel voor de ter

[1]) Op de laatstelijk in 1915 geëmitteerde Surinaamsche geldleening van nominaal *f* 4.000.000 werd maar voor *f* 1.090.400 ingeschreven.

zake vereischte, rechtstreeks of zijdelings ten laste van die begrooting komende uitgaven, c.q. van bezuinigingen op andere onderdeelen van de „gewone" begrooting.

Is het de bedoeling om, bij behoud van de leeningspolitiek waarvan hiervoren sprake is, in haren huidigen of in gelouterden vorm, in bepaalde gevallen zekere crediet-operatiën te doen plaats vinden ter verkrijging van de fondsen voor economische voorzieningen (aanleg van een drinkwaterleiding b.v.), zoo verzekere men de betaling uit de „gewone" begrooting van aan de omstandigheden aanpassende geldelijke maatregelen te dier zake (rente, enz.)

Wil men in een bepaald jaar eene voorziening zien getroffen ten aanzien waarvan het opportuun en oirbaar kan worden geacht dat het Moederland geheel of ten deele in de bekostiging voorziet, de wensch daarnaar worde op de „buitengewone" begrooting voor dat jaar kenbaar gemaakt. Bij de raming der uitgaven terzake en inzonderheid van dezulke welke betrekking hebben op voorzieningen van gelijksoortigen aard, die langer dan één jaar de „buitengewone" begrooting zullen belasten, worde eventueel terzelfder tijd aangewezen wat reeds aanstonds, dan wel in volgende dienstjaren, daartegenover zou kunnen worden gesteld ter ontlasting van de „gesubsidieerde" begrooting (bekostiging uit eigen middelen van een deel der betrokken uitgaven; overbrenging van zekere posten van de „buitengewone" naar de „gewone" begrooting, vermindering van vaste Moederlandsche quota ten aanzien van bepaalde takken van dienst, e. d.)

Aan de bevoegdheden van de Staten-Generaal ten aanzien van de West-Indische begrootingen zal mede, door de toepassing van het uiteengezette stelsel, niet in het minst worden getornd. Op amendeeringen van de Tweede Kamer die verhooging (verlaging) van het eindcijfer der uitgaven van de „gewone" begrooting ten gevolge hebben, zal echter in het meerendeel der gevallen eenige verschikking van posten (of cijfers) van de „buitengewone" begrooting moeten volgen teneinde het sluitend blijven van de geamendeerde begrooting te verzekeren, veranderingen dus van *formeelen*

aard, vrijwel automatisch in de becijferingen aan te brengen.

Op amendeeringen van de „buitengewone" begrooting door de Tweede Kamer volgt eveneens automatisch eene correspondeerende verhooging of verlaging van den subsidiepost op het budget.

De vrijheid van handelen van het Opperbestuur bij het ontwerpen van de definitieve Surinaamsche en Curacaosche begrootingsontwerpen wordt ook in geenen deele aangetast.

De door het Opperbestuur in de voorloopig vastgestelde koloniale begrootingen noodzakelijk geachte veranderingen worden in de, aan de Staten-Generaal in te dienen wetsontwerpen opgenomen met inachtneming van dezelfde beginselen, die hiervoren zijn uiteengezet bij de bespreking van de gevolgen van amendeeringen door de Tweede Kamer van deze begrootingsontwerpen, terwijl in het overigens zeldzaam voorkomend geval dat, spoedshalve of om andere redenen, begrootingsvoorstellen door den Minister van Koloniën moeten worden gedaan, die niet steunen op in de vertegenwoordigende Colleges in de koloniën gehouden besprekingen, steeds de weg over de „buitengewone" begrooting worde genomen, ook al zijn de voorzieningen in kwestie van huishoudelijken aard en van beperkte beteekenis. Indien dergelijke uitgaven over meer dan één jaar moeten loopen zal de desbetreffende begrootingspost, naar gelang van omstandigheden, door den Gouverneur worden opgenomen in diens ontwerp van de „gewone" dan wel de „buitengewone" begrooting voor het eerstvolgend jaar, en langs dien weg aan het nader oordeel van Staten (Raad) onderworpen worden.

Wanneer, overeenkomstig de hiervoren uiteengezette beginselen, de regel zal gelden dat een nadeelig saldo van den begrootingsdienst van eenig dienstjaar voortaan in de begrooting van een volgend dienstjaar zal moeten worden verwerkt [1]) zou logisch, als complement van dergelijke

[1]) Het spreekt wel vanzelf dat bij zeer abnormale of catastrophale omstandigheden in koloniën. (een orkaan in Curaçao b.v.) de regel uitzondering zal moeten lijden.

gedragslijn, moeten worden vastgesteld dat een voordeelig saldo aan de volgende begrooting ten goede zal dienen te komen.

Ten aanzien van een budget, dat zijn evenwicht dankt aan een subsidiepost zou zoodanige consequentie nochtans moeilijk zijn te aanvaarden. Niet de geldelijke zijde van de kwestie behoeft hier te overwegen, — een eventueel toevallig „overschot" van een begrootingsdienst zal zijdelings, zoolang subsidiën worden ontvangen, in mindering komen van het voor de „buitengewone" begrooting van een volgend jaar te ramen bedrag, uit 's Rijks schatkist naar de kolonie af te vloeien — maar dergelijke wijze van doen zou lijnrecht ingaan tegen de gedachte, die aan „subsidiëering" is verbonden.

Toch zou het aanbeveling verdienen om, bij de opmaking en in het bijzonder bij de uitvoering der begrooting zèlf een tot geldelijke behoedzaamheid leidenden prikkel te verscherpen nu de gelegenheid daartoe zich aanbiedt.

Men kan n.l. dergelijke voordeelige saldi in mindering doen komen van aan de kolonie verstrekte „kasvoorschotten" van 's Rijkswege, d.w.z. van die kasvoorschotten welke de voorloopers zijn van komende koloniale „leeningen" (*niet* dus van de voorschotten die voor het in gang houden van den dienst worden verstrekt). En, zoo dergelijke schuld niet of niet meer bestaat, de saldi aanwijzen voor vorming of versterking van fondsen, die mettertijd voor ontlasting van het budget der kolonie dienen kunnen (pensioenfondsen, reserve-fondsen voor „magere jaren", zooals in meerdere Britsche koloniën in West-Indië krachtens voorschrift van het Opperbestuur zijn gevormd, e. d.). De kolonie ontvangt in dien vorm dan eene contrapraestatie voor betoonde zuinigheid, terwijl dergelijke regeling voor het Moederland vrijwel geen geldelijk verschil maakt omdat 's Rijks schatkist anders indirect of op den langen duur van evenbesproken finantieele voorzieningen den druk zou gevoelen.

Over hooge bedragen zal het trouwens, onvoorziene meevallers daargelaten, hier niet kunnen loopen. En blijken dergelijke meevallers van meer permanenten aard te zijn,

dan is het te verwachten dat deze, automatisch welhaast, in volgende begrootingen zullen worden verdisconteerd.

Teneinde de zaken zuiver te houden zal echter moeten worden bepaald dat, bij vergelijking van een begrootingsoverschot als bedoeld met het saldo der kasvoorschotten, als anderszins, een eventueel voordeelig verschil op de „buitengewone" begrooting en eventueele saldi op de posten voor onvoorziene uitgaven, voor rentebetalingen, e.d. op de „gewone" begrooting niet in aanmerking zullen mogen worden gebracht.

Behoeft dan daardoor en ook met het oog op het in twee instantiën behandelen van de West-Indische begrootingsontwerpen geen reden te bestaan voor de vrees dat begroot zal worden met het opzet om kunstmatig overschotten als bedoeld aan te kweeken, mede ten aanzien van de uitvoering der begrooting is er geene aanleiding om a priori dergelijke neigingen te onderstellen. Doen deze zich gelden, al heel spoedig zou de „gewone" begrooting met de gevolgen van dien rekening houden en de overschotten van dezen aard absorbeeren. Tot dusver hadden de West-Indische koloniën trouwens (getuige de „regularisatie-wetten") in den regel nadeelige begrootingssaldi te boeken en is het maar héél enkele malen voorgekomen, dat toegestane subsidie-bedragen nader te hoog geraamd bleken.

Finantieele stelsels impliceeren beperking van de handelingsvrijheid, welke in menig opzicht vóór hunne tenuitvoerlegging, door- en ten aanzien van de betrokken administratie bezeten werd.

Willen dergelijke stelsels tot goede uitkomst leiden dan dient niet alleen het daarmee te bereiken doelwit populair te zijn, doch moeten de regelingen ook eenerzijds perspectief bezitten, anderzijds, ten aanzien van hunne uitvoering, op de sympathieke belangstelling van maatschappelijke en geestelijke krachten staat kunnen maken.

Onjuist zou het zijn om daarbij geen rekening te houden met imponderabilia.

Een finantieel stelsel voor de West-Indische koloniën tot

stand te brengen op den grondslag van de aanbevelingen van de „Suriname-Commissie" van 1911 zou, aangezien daarmede gepaard zou moeten gaan een reactie op beginselen van politiek beleid, die langer dan een halve eeuw in die koloniën hebben gegolden, *en daar zéér gewaardeerd worden*, zich onmogelijk goede levensvoorwaarden vermogen te scheppen, terwijl bij eene *oplegging* aan de gemeenschap van de voorgenomen nieuwe regeling, hare doorvoering tot groote moeilijkheden, tot verbittering en strijd, tot verwijdering tusschen de alsdan als „partijen" tegenover elkaar staande koloniën en het Moederland aanleiding zou geven. *Er is hier food for reflection te over!*

Men vermijde dit alles en zoeke daarvoor naar een anderen weg, één als in dit artikel aangewezen, waarbij de bestaande Regeeringsreglementen voor Suriname en Curaçao, ten aanzien waarvan Minister Cremer terecht vaststelde „dat „zij voor het beheer van onze West-Indische bezittingen „een vrijzinniger regeling geven dan bijna eenige kolonie van dien aard [1])", wat *beginselen* betreft ongerept blijven niet alleen, maar waarbij mede voor de *daadwerkelijke toepassing* van die beginselen aan de koloniën de fair chance zal worden verstrekt welke het feit van subsidiëering van de koloniale begrootingen door het Moederland, *op de wijze waarop dit plaats vindt,* haar tot heden deed missen.

's-Gravenhage, Januari 1921.

X.

[1]) Handelingen Tweede Kamer 1900/1901, blz. 301.

BIJLAGE A.

SURINAME.

Inkomstenbelasting over 1919.

Groepeering van de aangeslagen physieke personen en vennootschappen in en buiten de kolonie naar het belastbaar inkomen, voorzoover zij in 1919 in deze belasting hebben bijgedragen.

Aangeslagen	van f 100	van f 300	van f 400	van f 600	van f 700	van f 800	van f 900	van f 1.000	van f 1.100	van f 1.200	van f 1.300	van f 1.400	van f 1.500	van f 1.600	van f 1.700	van f 1.800	van f 1.900	van f 2.000	van f 2.100	van f 2.200	van f 2.300	van f 2.400
Physieke personen .	—	—	—	1254	546	411	291	252	110	185	99	92	123	56	41	69	35	80	36	39	22	33
Vennootschappen in en buiten de kolonie	1	2	1	3	1	—	—	5	3	—	—	1	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—

Aangeslagen	van f 2.500	van f 2.600	van f 2.700	van f 2.800	van f 2.900	van f 3.000	van f 3.100	van f 3.200	van f 3.300	van f 3.400	van f 3.500	van f 3.600	van f 3.700	van f 3.800	van f 3.900	van f 4.000	van f 4.100	van f 4.200	van f 4.300	van f 4.400	van f 4.500	van f 4.600
Physieke personen .	33	21	20	21	17	55	18	17	11	16	21	19	8	12	11	26	10	7	6	6	11	1
Vennootschappen in en buiten de kolonie	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—

Aangeslagen	van f 4.700	van f 4.800	van f 4.900	van f 5.000	van f 5.100	van f 5.200	van f 5.300	van f 5.400	van f 5.500	van f 5.600	van f 5.700	van f 5.800	van f 5.900	van f 6.000	van f 6.100	van f 6.200	van f 6.300	van f 6.400	van f 6.500	van f 6.600	van f 6.700	van f 6.800
Physieke personen .	3	4	4	14	5	8	4	5	4	5	6	5	3	15	3	6	4	1	1	2	3	1
Vennootschappen in en buiten de kolonie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—

Aangeslagen	van f 6.900	van f 7.000	van f 7.100	van f 7.200	van f 7.300	van f 7.400	van f 7.500	van f 7.600	van f 7.700	van f 7.800	van f 7.900	van f 8.000	van f 8.100	van f 8.200	van f 8.300	van f 8.400	van f 8.500	van f 8.600	van f 8.700	van f 8.800	van f 8.900	van f 9.000
Physieke personen .	1	6	2	1	2	2	1	1	1	—	—	6	2	1	2	2	1	1	1	2	2	2
Vennootschappen in en buiten de kolonie	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Aangeslagen	van f 9.100	van f 9.200	van f 9.300	van f 9.400	van f 9.500	van f 9.600	van f 9.700	van f 9.800	van f 9.900	van f 10.000	van f 10.200	van f 10.300	van f 10.400	van f 10.500	van f 11.100	van f 11.200	van f 11.400	van f 11.700	van f 12.000	van f 12.200	van f 12.400	van f 13 500
Physieke personen .	1	1	1	1	1	—	1	2	1	5	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1
Vennootschappen in en buiten de kolonie	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—

Aangeslagen	van f 13.600	van f 14.100	van f 14.200	van f 14.300	van f 15.000	van f 15.300	van f 15.500	van f 15.700	van f 16.000	van f 16.500	van f 16.900	van f 18.500	van f 19.600	van f 20.700	van f 22.000	van f 22.500	van f 23.000	van f 23.900	van f 25.000	van f 27.400	van f 29.400	van f 31.300
Physieke personen .	1	—	1	—	2	1	1	—	1	1	1	1	1	1	—	—	—	—	2	—	1	—
Vennootschappen in en buiten de kolonie	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	I	—	1

Aangeslagen	van f 33.500	van f 34.300	van f 36.100	van f 37.600	van f 38.400	van f 42.100	van f 43.200	van f 47.500	van f 50.900	van f 56.600	van f 56.700	van f 98.600	van f 133.900	van f 162.800	van f 237.100	van f 238.000	van f 523.000
Physieke personen .	—	—	1	—	1	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Vennootschappen in en buiten de kolonie	1	1	—	1	—	—	5	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1

(Bijlage K^2 van het Koloniaal Verslag van Suriname van 1920).

BIJLAGE B.

CURAÇAO.

Opgave van de belastbare inkomens over het belastingjaar 1918/19.

Bedrag van het inkomen. A. In de kolonie wonende personen. B. In de kolonie gevestigde lichamen. C. Buiten de kolonie wonende personen en buiten de kolonie gevestigde lichamen.		Aantal aanslagen.						
		Curaçao	Aruba	Bonaire	St. Martin	St. Eustatius	Saba	Totaal
A.	f 600	91	28	18	21	8	5	171
	700	58	11	3	1	2	3	78
	800	71	10	7	2	5	1	96
	900	67	6	12	4	1	2	92
	1.000	79	10	8	3	2	1	103
	1.100	14	2	4	3	1	—	24
	1.200	72	4	6	3	5	2	92
	1.300	27	7	1	4	2	—	41
	1.400	14	5	1	4	1	2	27
	1.500	57	1	7	2	1	1	69
	1.600	22	2	—	1	—	—	25
	1.700	5	—	—	1	—	—	6
	1.800	50	1	2	1	1	—	55
	1.900	5	1	1	1	—	1	9
	2.000	35	—	4	2	1	—	42
	2.100	7	1	—	1	—	—	9
	2.200	11	1	1	—	1	—	14
	2.300	6	1	—	1	—	—	8
	2.400	28	—	—	—	—	—	28
	2.500	18	1	—	—	—	3	22
	2.600	7	1	—	—	—	—	8
	2.700	5	—	—	—	—	—	5
	2.800	6	—	—	2	—	—	8
	2.900	3	—	—	—	—	—	3
	3.000	36	—	—	—	—	—	36
	3.100	6	—	—	—	—	—	6
	3.200	9	—	2	—	—	1	12
	3.300	6	—	—	—	—	—	6
	3.400	3	2	—	—	—	—	5
	3.500	16	—	—	—	—	—	16
	3.600	9	—	—	—	—	—	9
	3.700	2	—	—	—	2	—	4
	3.800	3	—	—	—	—	—	3
	3.900	1	1	—	—	—	—	2
	4.000	7	—	—	1	—	—	8
	4.100	1	—	—	—	—	—	1
	4.200	4	—	1	—	—	—	5
	4.300	2	—	—	—	1	—	3
	4.500	18	—	—	—	—	—	18
	4.600	1	1	—	—	—	—	2
	4.800	5	—	—	—	—	—	5

Bedrag van het inkomen. A. In de kolonie wonende personen. B. In de kolonie gevestigde lichamen. C. Buiten de kolonie wonende personen en buiten de kolonie gevestigde lichamen.	Aantal aanslagen.						
	Curaçao	Aruba	Bonaire	St. Martin	St. Eustatius	Saba	Totaal
A. f 5.000	10	—	1	1	1	—	13
5.100	—	—	1	—	—	—	1
5.200	2	—	—	—	—	—	2
5.300	1	—	—	—	1	—	2
5.400	—	—	1	—	—	—	1
5.500	2	—	—	1	—	—	3
5.600	2	—	—	—	—	—	2
5.700	1	—	—	1	—	—	2
5.800	2	—	—	—	—	—	2
6.000	18	—	—	—	—	—	18
6.100	1	—	—	—	—	—	1
6.200	2	—	—	—	—	—	2
6.300	—	—	—	1	—	—	1
6.500	—	—	—	—	—	—	3
6.800	2	—	—	—	—	—	2
6.900	—	1	—	—	—	—	1
7.000	3	—	—	—	—	—	3
7.100	1	—	—	—	—	—	1
7.200	2	—	—	—	—	—	2
7.300	2	—	—	—	—	—	2
7.500	7	—	—	1	—	—	8
7.800	1	—	—	—	—	—	1
8.000	4	—	1	—	—	—	5
8.100	1	—	—	—	—	—	1
8.500	1	—	—	—	—	—	1
8.700	1	—	—	—	—	—	1
9.000	1	—	—	—	—	—	1
9.200	1	—	—	—	—	—	1
9.400	1	—	—	—	—	—	1
9.500	1	—	—	—	—	—	1
10.000	5	—	—	—	—	—	5
11.000	1	—	—	—	—	—	1
12.000	11	—	—	—	—	—	11
13.000	1	—	—	—	—	—	1
14.000	1	—	—	—	—	—	1
15.000	5	—	—	—	—	—	5
16.000	2	—	—	—	—	—	2
17.000	1	—	—	—	—	—	1
18.000	3	—	—	—	—	—	3
20.000	1	—	—	—	—	—	1
22.000	2	—	—	—	—	—	2
23.000	1	—	—	—	—	—	1
24.000	1	—	—	—	—	—	1
30.000	1	—	—	—	—	—	1
35.000	1	—	—	—	—	—	1
100.000	4	—	—	—	—	—	4
140.000	1	—	—	—	—	—	1
Totaal A . .	1002	98	82	63	36	22	1303

Bedrag van het inkomen. A. In de kolonie wonende personen. B. In de kolonie gevestigde lichamen. C. Buiten de kolonie wonende personen en buiten de kolonie gevestigde lichamen.	Aantal aanslagen.						
	Curaçao	Aruba	Bonaire	St. Martin	St. Eustatius	Saba	Totaal
B. f 700	1	—	—	—	—	—	1
1.600	1	—	—	—	—	—	1
2.600	1	—	—	—	—	—	1
7.500	—	—	2	—	—	—	2
7.800	1	—	—	—	—	—	1
9.000	—	—	1	—	—	—	1
10.000	1	—	—	—	—	—	1
12.000	1	—	—	—	—	—	1
30.000	1	—	—	—	—	—	1
35.000	1	—	—	—	—	—	1
Totaal **B** . .	8	—	3	—	—	—	11
C. f 100	1	—	—	—	—	—	1
300	1	—	—	—	—	—	1
400	1	—	—	1	—	—	2
500	1	—	—	—	—	—	1
800	1	—	—	—	—	—	1
900	2	—	—	—	—	—	2
1.000	2	—	—	—	—	—	2
1.200	1	—	—	—	—	—	1
1.500	1	—	—	—	—	—	1
1.600	1	—	—	—	—	—	1
2.000	—	—	1	—	—	—	1
3.300	1	—	—	—	—	—	1
83.500	1	—	—	—	—	—	1
100.000	1	—	—	—	—	—	1
132.700	1	—	—	—	—	—	1
Totaal **C.** . .	16	—	1	1	—	—	18
VERZAMELING.							
A.	1002	98	82	63	36	22	1303
B.	8	—	3	—	—	—	11
C.	16	—	1	1	—	—	18
	1026	98	86	64	36	22	1332

N.B. De uitspraken van den Raad van Beroep zijn in aanmerking genomen.

(Bijlage T van het *Koloniaal Verslag* van Curaçao van 1920.)

BIJLAGE C.

„Buitengewone” begrooting (van Suriname) voor het dienstjaar 192.........

UITGAVEN.

Hoofdstuk I.

Bijdragen in de algemeene kosten van enkele takken van dienst:

1°.	van het Departement van Onderwijs	*f* a	
2°.	van het Departement van Landbouw	„ b	
3°.	van den Burgerlijken Geneeskundigen dienst . , ...	„ c	
			f X

Hoofdstuk II.

Kosten van algemeene voorzieningen van personeelen aard, of bijdragen in die kosten:

1°.	voor „duurtebijslagen” op de salarissen van landsdienaren enz., op de uitkeeringen voor den eeredienst en voor weezenverzorging, en op de subsidiën aan philantropische inrichtingen	*f* d	
2°.	voor „tropentoelagen” aan uit Nederland uitgezonden ambtenaren . .	„ e	
3°.	voor „detacheeringstoelagen” aan Surinaamsche ambtenaren tijdens hunne tewerkstelling in Nederland	„ f	
4°.	voor „beurzen” aan in Nederland opgeleid wordende Surinaamsche jongelingen	„ g	
5°.	voor uitbreiding van de pensioenregeling in het belang van landsdienaren van lageren rang . . .	„ h	
6°.	voor pensioenregelingen voor onderwijzers bij het bijzonder onderwijs en hunne weduwen en weezen . .	„ i	
			f Y

Hoofdstuk III.

Kosten van voorzieningen van materieelen aard, ter verhooging van den welstand in de kolonie:

1°.	aanvoer van immigranten. . . .	*f* j	
2°.	uitgaven voor de landskoffieonderneming „Slootwijk"	„ k	
3°.	Uitgaven voor herbebosschingen door het Boschwezen	„ l	
4°.	Uitgaven voor inrichting van een bevolkingsregister.	„ m	
5°.	Uitgaven voor invoering van een kadaster en grondboekstelsel . .	„ n	
6°.	Bouw van	„ o	
7°.	Aanleg van	„ p	
8°.	Aanschaffing van.	„ q	*f* Z

Totaal der uitgaven . . . *f* X + Y + Z

ONTVANGSTEN.

Subsidie uit 's Rijks schatkist . . . . . . *f* X + Y + Z

~~Recht en Miete~~

~~f 1000 p/j Schadeloosstelling~~
~~in vergoeding~~

On 23 jan en vast bel.

Geest van Rijksbezorgen [illegible]
(Calgemeente, uitgesloten) [illegible]
bij [illegible] ... mat [illegible]

Respect mee in Mei [illegible]
Salaris 2 jan [illegible] t
[illegible] Gratuit [illegible]

~~Progressie [illegible]~~

~~Kiespost [illegible]~~

~~bij [illegible]~~

~~[illegible] f 600 [illegible]~~
~~f 12 [illegible]~~
~~of [illegible]~~
~~of [illegible]~~

~~Alles [illegible]~~

Post [illegible] Loge ± 2 ton

! [illegible] meer mee [illegible]